

Gemeente

Asten

Beleidsplan Wmo

2015 – 2017

Versie voor de besluitvorming
4 november 2014

Bezoekadres Koningsplein 3 | 5721 GJ Asten

Postadres Postbus 290 | 5720 AG Asten

T 0493 671212 | F 0493 671213

www.asten.nl | gemeente@asten.nl

IBAN NL16 BNGH 0285 0005 19

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Leeswijzer	6
Hoofdstuk 1	7
Beleidskader Wmo in de Peelregio	7
1.1. Inleiding	7
1.2. Doelen en resultaten.....	7
1.3. Visie	8
1.3.1. Lokaal en Peelregionaal	8
1.3.2. Verantwoordelijkheden lokaal netwerk	9
1.3.3. Proeftuin informele zorg	11
1.4. Toegang	12
1.5. Samenhang en verbinding met andere taken in het sociaal domein.....	12
1.5.1. Jeugdbeleid	12
1.5.2. Werk en inkomen	15
1.5.3. Veiligheidsbeleid.....	18
1.5.4. Cliëntondersteuning.....	20
1.5.5. Gezondheidsbeleid	22
Hoofdstuk 2	26
Maatwerkvoorzieningen Wmo	26
2.1. Maatwerkvoorzieningen.....	26
2.1.1. Inleiding	26
2.1.2. Doelen en resultaten.....	27
2.1.3. Werkwijze.....	27
2.1.4. Financiering	28
2.2. Opvang en beschermd wonen	28
2.2.1 Inleiding	28
2.2.2. Doelen en resultaten.....	28
2.2.3. Werkwijze.....	29
2.2.4. Financiering	30
2.3. Huiselijk geweld en kindermishandeling	31
2.3.1 Inleiding	31
2.3.2. Doelen en resultaten.....	31
2.3.3. Werkwijze.....	32
2.3.4 Financiering	32
Hoofdstuk 3	34
Financieel kader	34
3.1. Inleiding	34

3.2.	Gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam Peel 6.1	34
3.3.	Bekostigingsmodel regionale uitvoeringsorganisatie	34
3.4.	Exploitatiebegroting GR	35
3.5.	Sociaal Deelfonds	35
3.6.	Planning en control	36
3.7.	Toezicht en sturing	37
3.7.1.	Inleiding	37
3.7.2.	Sturing middels inkoop en subsidie	37
3.7.3.	Cliëntenparticipatie	38
3.7.4.	Kwaliteitseisen	38
3.7.5.	Delen van gegevens en waarborg privacy van cliënten	39
Hoofdstuk 4	.....	40
De Wmo lokaal	.....	40
4.1.	Inleiding.....	40
4.2.	Samen bouwen aan een sterk sociaal netwerk	41
4.2.1.	Aanleiding	41
4.2.2.	Visie organisatiemodel Asten	41
4.2.3.	Doelen en resultaten	42
4.2.4.	Werkwijze	43
4.2.5.	Financieel kader	47
4.3.	Ondersteunen en waarderen vrijwillige inzet en mantelzorgers	48
4.3.1.	Inleiding	48
4.3.2.	Visie	48
4.3.3.	Doelen en resultaten	49
4.3.4.	Werkwijze	50
4.4.	Preventie.....	51
4.4.1.	Inleiding	51
4.4.2.	Visie	51
4.4.3.	Doelen en resultaten	52
4.4.4.	Werkwijze	53
4.5.	Communicatie.....	53
4.5.1.	Inleiding	53
4.5.2.	Visie	53
4.5.3.	Doelen en resultaten	54
4.5.4.	Werkwijze	54
4.6.	Vervolg.....	55
4.7.	Bijlagen.....	56
4.7.1.	Begrippenlijst	56

Samenvatting

Mensen willen zoveel mogelijk de regie (kunnen) nemen over het leven en zo min mogelijk afhankelijk zijn van anderen. Voor de overheid is het van belang om deze zelfredzaamheid te bevorderen, onder meer om de kosten van de sociale voorzieningen betaalbaar te houden.

Vanaf 1 januari 2015 treedt een nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in werking die regelt dat mensen ondersteuning krijgen in hun leefomgeving als ze dat nodig hebben. Ook worden nieuwe taken uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) aan de Wmo toegevoegd.

Veranderingen in het sociale domein

Maar er verandert meer dan alleen de Wmo. Gemeenten worden met de nieuwe Jeugdwet verantwoordelijk voor jeugdzorg. Met de Participatiewet vinden veranderingen plaats op gebied van werk en inkomen. De wetten zijn alle drie gebaseerd op het uitgangspunt dat gemeenten het best in staat zijn om mensen te helpen bij de ondersteuning die ze nodig hebben. De gemeenten krijgen hierover dus de regie. De Peelgemeenten trekken samen op in de voorbereidingen op de drie nieuwe wetten. Zo is op 1 juli 2014 de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Peel 6.1 gestart die de uitvoering van de Wmo voor de zes Peelgemeenten regelt. In de toekomst worden meer uitvoeringstaken in Peel 6.1 ondergebracht. Ook een deel van de beleidsvoorbereiding doen de gemeenten samen. Dat geldt ook voor het Integraal Beleidskader Wmo Peel 6.1 2015-2017.

Visie Peelgemeenten

De visie van de Peelgemeenten is dat inwoners zo lang mogelijk kunnen functioneren in de eigen leefomgeving, door gebruik te maken van de eigen kracht en sociale netwerken, zoals hulp van familie, vrienden, burens of vrijwilligers(organisaties). Door dat lokale netwerk te ondersteunen en faciliteren is meer mogelijk en hoeft minder snel een beroep te worden gedaan op relatief dure professionele voorzieningen. Het ondersteunen van het lokale netwerk is een taak van elke gemeente afzonderlijk. Tussen gemeenten, dorpen, wijken en buurten kunnen grote verschillen zitten, maatwerk is nodig. Als de hulp van het eigen sociale netwerk en de lokale voorzieningen niet afdoende zijn, is een vangnet nodig. Dat kan bestaan uit collectieve voorzieningen of maatwerkvoorzieningen. Maatwerk impliceert verschillen tussen inwoners. Het uitgangspunt is altijd een kwalitatieve oplossing voor de hulpvraag.

Samenhang

De (nieuwe) taken in het sociale domein moeten in samenhang worden opgepakt. Met elkaar, maar ook met andere (bestaande) gemeentelijke beleidsterreinen. Zo kunnen problemen bij het vinden van betaald werk samenhangen met problemen binnen het gezin, gezondheids- of huisvestingsproblemen of schulden. Ook een goede verbinding tussen zorg en veiligheid is van belang, denk bijvoorbeeld aan de aanpak van jongerenoverlast, multi probleemgezinnen, huiselijk geweld en kindermishandeling.

De gemeenten zijn vanaf 2015 ook verplicht om cliëntondersteuning te organiseren voor al hun inwoners. Dat houdt in dat inwoners een beroep kunnen doen op een organisatie waar vanuit een onafhankelijke positie informatie, advies en algemene ondersteuning geboden wordt op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, (preventieve) zorg,

jeugdzorg, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen. Gemeenten boden al cliëntondersteuning voor een aantal doelgroepen, die taak wordt dus ruimer. Ook het gemeentelijk gezondheidsbeleid hangt samen met de beoogde veranderingen. Een gezonde leefstijl is belangrijk voor mensen om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen deelnemen aan de samenleving. Hoe de afzonderlijke Peelgemeenten gezondheidsbevordering invullen staat hen voor een belangrijk deel vrij. In Peelverband verwachten we van de organisaties die door ons gefinancierd worden dat zij oog hebben voor de gezondheidssituatie van onze inwoners.

Maatwerkvoorzieningen

Een maatwerkvoorziening is een op de persoon afgestemd aanbod van individuele maatregelen, die iemand kunnen helpen om zelfstandig te kunnen blijven wonen en mee te doen aan de samenleving. Tot nu toe had je recht op ondersteuning als je iets niet kon: dat is de compensatieplicht. Dat verandert in een resultaatverplichting: het uitgangspunt is wat je wel kunt en wat je in je eigen netwerk kunt organiseren. En met wat er lokaal aan voorzieningen beschikbaar is. De Wmo-consulenten werken daarom gebiedsgericht en zijn goed bekend met het lokale professionele en informele netwerk en de sociale netwerken van hulpvragers in de wijk. Doel is om de lokale infrastructuur zodanig vorm te geven dat er sprake is van een zorgzame samenleving, waarin zo min mogelijk een beroep hoeft te worden gedaan op de (duurdere) maatwerkvoorzieningen. Mensen kunnen blijven rekenen op maatwerkvoorzieningen als ze niet zonder kunnen. De voorzieningen die nodig zijn kopen we als Peelgemeenten gezamenlijk in. In nauwe samenspraak met de zorgaanbieders zijn we bezig met slim inkopen en willen we mogelijkheden voor innovatie benutten.

Opvang en beschermd wonen

Het is een taak van de centrumgemeente Helmond om passende maatwerkvoorzieningen te bieden aan inwoners uit de regio die niet in staat zijn om op eigen kracht zelfstandig te leven, en beschermd wonen of opvang behoeven. Bijvoorbeeld vanwege psychische of psychosociale problemen. Of omdat zij de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet vanwege huiselijk geweld. Het doel is dat inwoners die gebruik maken van maatschappelijke opvang en/of vrouwenopvang zo snel mogelijk weer op eigen benen kunnen staan. Daarvoor krijgt iedere klant een maatwerktraject aangeboden. Met behulp van preventie en het versterken van het lokale netwerk willen de gemeenten de instroom in beschermd wonen en opvang terugdringen. Verbinding naar het lokale beleid van de zes Peelgemeenten is daarom van belang. Op termijn is de intentie om deze taak te beleggen bij Peel 6.1, om de gezamenlijke verantwoordelijkheid hiervoor te verankeren.

Inwoners die beschermd wonen hebben overgangsrecht van vijf jaar (of minder als de indicatie eerder afloopt). In samenspraak tussen de inwoner en de gemeente kan de ondersteuning wel op een andere manier worden geleverd. Voor de periode van het overgangsrecht wordt de samenwerking met de huidige aanbieders gecontinueerd.

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de preventie en aanpak van huiselijk geweld. Nieuw is dat de gemeenten verantwoordelijk worden voor het jeugddomein, waardoor de aanpak van huiselijk geweld in combinatie met de aanpak van kindermishandeling wordt opgepakt. Zo gaan het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) in 2015 nauw samenwerken, met het doel tot één organisatie te komen.

De aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld bestaat uit vier elementen: het zoveel mogelijk voorkomen van kindermishandeling en huiselijk geweld, het vroeg signaleren van geweld, adequaat handelen waardoor het geweld stopt en goede nazorg, die mede moet voorkomen dat het opnieuw kan gebeuren. Preventie, vroeg signalering en nazorg kunnen het beste worden uitgevoerd in het lokale netwerk, mits daar de juiste deskundigheid over huiselijk geweld en kindermishandeling aanwezig is. In situaties van geweld is een krachtige snelle aanpak, in afstemming met politie en justitie nodig.

De Wmo lokaal

Ter voorbereiding van de ondersteuning van het lokale netwerk hebben we vanuit de gemeenten Asten en Someren de afgelopen jaren verschillende bijeenkomsten georganiseerd met diverse partners in het kader van Welzijn Nieuwe Stijl. Tijdens deze bijeenkomsten is de gemeente in het kader van het thema 'Regiefunctie van de gemeente ter ondersteuning van de gemeenschap' nadrukkelijk gevraagd een concept hiervoor te ontwikkelen.

In een lokaal sociaal netwerk vindt samenwerking plaats tussen diverse partners (zowel professioneel als informeel) die actief zijn op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, jeugdbeleid, werk en inkomen, veiligheidsbeleid, cliëntondersteuning en gezondheidsbeleid. De inzet van de partners die deelnemen in het lokaal sociaal netwerk verschilt per dorp, kern en zelfs per wijk. Asten kiest ervoor samen met deze netwerkpartners te gaan bouwen aan een sterk sociaal netwerk rondom de vier kernthema's in het sociaal domein: Wmo, Jeugd, Participatie en Veiligheid.

Leeswijzer

Net als nu het geval is, zijn gemeenten wettelijk verplicht hun beleid te formuleren in een Wmo beleidsplan, vast te stellen door de gemeenteraad. Voor de lokale Wmo beleidsplannen zijn de zes gemeenteraden dan ook aan zet.

Dit Wmo beleidskader beschrijft een uniform Peelregionaal kader (het Wmo beleidskader), dat onderdeel is van de lokale Wmo beleidsplannen die per gemeente verschillen. Het is uiteraard aan ieder van de gemeenten zelf om de vorm en de wijze te bepalen waarop het kader wordt opgenomen in het lokale Wmo beleidsplan.

In het beleidskader gaan we onder meer in op de visie, doelen en resultaten, de toegang tot maatwerkvoorzieningen en de samenhang en verbinding met nieuwe gedecentraliseerde taken en overige taken, te weten het jeugdbeleid, werk en inkomen, veiligheidsbeleid, cliëntondersteuning en gezondheidsbeleid.

Hierna scheppen we het beleidskader voor de Wmo maatwerkvoorzieningen, de opgaven binnen de Wmo voor het bieden van opvang en beschermd wonen en de gemeentelijke verantwoordelijkheden op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Vervolgens gaan we in het financieel kader onder meer in op de Gemeenschappelijke regeling Peel 6.1, het bekostigingsmodel van de regionale uitvoeringsorganisatie en het Sociaal Deelfonds. Tevens komen hier onderwerpen aan de orde als het sturen op uitkomsten, het waarborgen van de privacy van cliënten en cliëntenparticipatie.

Tenslotte gaan we dieper in op de Wmo en hoe we dit lokaal inrichten. De basis van het lokale Wmo beleid vormt het lokale sociale netwerk (en de versterking hiervan), verder staan we stil bij de inzet die we plegen ter ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. Als laatste thema gaat dit hoofdstuk in op communicatie en de wijze waarop we dit willen inzetten binnen de Wmo. Afsluitend wordt kort benoemd wat het vervolg is van dit beleidsplan.

Bij de vormgeving van het beleid rondom de lokale inrichting is door beleidsmedewerkers van de gemeenten Asten en Someren ambtelijk samengewerkt, waardoor een aantal teksten gelijkkluidend zijn en andere hoofdstukken lokaal anders zijn ingekleurd.

Hoofdstuk 1

Beleidskader Wmo in de Peelregio

1.1. Inleiding

Het voorliggende beleidskader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) beschrijft de ondersteuning van inwoners om zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren en mee te doen in de samenleving. Inwoners staan daarbij centraal. De kracht van inwoners, maar ook een (tijdelijke) behoefte aan ondersteuning, maken het noodzakelijk om lokale kansen te zien en te benutten. Het versterken van het lokale netwerk vormt de basis van de Wmo. Dit vraagt aansluiting bij de lokale situatie en lokaal maatwerk.

Daarnaast werken de Peelgemeenten vanuit efficiencyoogmerk op een deel van het Wmo beleid samen. Een regionale uitvoeringsorganisatie draagt bijvoorbeeld zorg voor maatwerkvoorzieningen zoals hulp bij het huishouden en begeleiding.

1.2. Doelen en resultaten

De volgende doelen en resultaten vallen onder de Wmo (zie landelijke wettekst Wmo 2015):

- a. bevorderen van sociale samenhang, toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, bevorderen van veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld;
- b. ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers¹;
- c. vroegtijdig vaststellen of ingezetenen maatschappelijke ondersteuning behoeven;
- d. voorkomen dat ingezetenen op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zijn;
- e. algemene voorzieningen bieden aan ingezetenen die maatschappelijke ondersteuning behoeven;
- f. maatwerkvoorzieningen bieden om zelfredzaamheid te ondersteunen en participatie bieden aan inwoners van de gemeente die daartoe op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociale netwerk niet of onvoldoende in staat zijn;
- g. maatwerkvoorzieningen bieden aan personen die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving en beschermd wonen of opvang behoeven in verband met psychische of psychosociale problemen of omdat zij de thuissituatie

---

¹ De letterlijke wettekst luidt 'andere vrijwilligers'. In de optiek van de Peelregio is mantelzorg géén vorm van vrijwilligerswerk, vandaar dat het woord 'andere' is weggelaten.

hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld.

1.3. Visie

Het Wmo beleid is erop gericht om inwoners zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te laten functioneren en mee te laten doen in de samenleving. Inwoners die beschermd wonen of opvang ontvangen, worden zo spoedig mogelijk in staat gesteld zich op eigen kracht te handhaven. Inwoners zijn zelfredzaam en maken zoveel als mogelijk gebruik van de eigen kracht en sociale netwerken.

Indien nodig zijn collectieve en algemene voorzieningen of maatwerkvoorzieningen beschikbaar. De dienstverlening kenmerkt zich door een integrale oplossingsgerichte benadering waarbij de vraag centraal staat. Het aanbod is bij voorkeur dicht bij inwoners georganiseerd. Daarvoor is samenhang tussen de beleidsvelden in het sociale domein gewenst. Naast de Wmo gaat het om het jeugdbeleid, werk en inkomen (armoedebeleid), veiligheidsbeleid en gezondheidsbeleid.

Inwoners functioneren zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving door gebruik te maken van de eigen kracht en sociale netwerken. Collectieve dienstverlening of maatwerkvoorzieningen zijn indien noodzakelijk aanwezig en deze kenmerken zich door integraliteit en oplossingsgerichtheid.

Door de decentralisatie van taken naar gemeenten, komen er betere mogelijkheden beschikbaar om die verbinding en samenhang daadwerkelijk te realiseren. Zowel binnen het brede beleid van het sociaal domein, als op het niveau van de individuele inwoner. De komende jaren zullen we deze slag naar integraliteit en samenhang steeds beter kunnen leggen.

1.3.1. Lokaal en Peelregionaal

Een sterk ontwikkeld lokaal netwerk (lokale informele en formele netwerken en aanwezige basisvoorzieningen: de 'nuldelijn') draagt ertoe bij dat inwoners minder afhankelijk worden en/of zijn van individuele ondersteuning vanuit de regionale uitvoeringsorganisatie. Het is van groot belang om de lokale uniciteit en de lokale behoeften en kansen als uitgangspunt te nemen. Dit vraagt niet alleen ruimte voor lokaal maatwerk in beleid, maar eveneens in de uitvoering. Maatwerk impliceert verschillen tussen inwoners, waarbij het uitgangspunt altijd blijft om een kwalitatieve oplossing te bieden voor de hulpvraag.

Het Wmo beleid is gericht op het versterken van lokale netwerken (inclusief de nuldelijn) en toegesneden op de lokale vraag en de lokale kansen.

Informele ondersteuning van inwoners, zoals mantelzorg, vrijwilligerswerk en burenhulp en initiatieven van inwoners zijn de kracht binnen het lokale netwerk. We streven ernaar om dit lokaal netwerk ruimte te geven en indien nodig optimaal te ondersteunen. Dit netwerk levert een wezenlijke bijdrage in het bevorderen van het welzijn van onze inwoners. Het biedt inwoners autonomie en de kans om in de eigen omgeving oud te worden. Daarnaast voorkomt het regelmatig noodzakelijke inzet van (duurdere) zorgvoorzieningen. Ook collectieve en algemene voorzieningen bieden we (voor een belangrijk deel) lokaal aan. Kenmerkend voor het lokale netwerk is de vrije toegankelijkheid. Het biedt oplossingen voor eenvoudige en vaak enkelvoudige hulpvragen op het vlak van welzijn en wonen.

Bij meervoudige en complexere of gespecialiseerde ondersteuningsvragen is opschaling gewenst. Maatwerkvoorzieningen en de inzet van specialisten bieden dan een oplossing, zoals jeugdzorg, gespecialiseerde ondersteuning of maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Op dit vlak zien we een meerwaarde in samenwerking tussen de Peelgemeenten. Dit geldt eveneens voor maatwerkvoorzieningen als de huishoudelijke verzorging en de begeleiding, waarbij niet altijd sprake is van een meervoudig en complex karakter.

Voor maatwerkvoorzieningen is een aanbod van professionele en Peelregionaal georganiseerde dienstverlening beschikbaar.

De Wet publieke gezondheid (Wpg) heeft ten doel de gezondheid van inwoners te bevorderen en te beschermen. De Wmo richt zich op zelfredzaamheid en participatie. Wmo en gezondheid zijn daarmee onlosmakelijk verbonden: mensen die deelnemen aan de samenleving voelen zich gezonder en gezond voelen maakt mensen zelfredzamer en heeft een positief effect op participatie. Dit draagt bij aan een krachtige samenleving.

1.3.2. Verantwoordelijkheden lokaal netwerk

De wijze waarop de afzonderlijke gemeenten de versterking van het lokale netwerk vormgeven is beschreven in het Wmo beleidsplan. In onderstaande paragraaf staan we stil bij de algemene kader stellende uitgangspunten voor de maatwerkvoorzieningen binnen de Peelregio.

Voor de Peelgemeenten staat de vraag van de inwoner of cliënt centraal; dat is het startpunt. Deze vraag pakken we integraal op voor het gehele sociale domein: Wmo, jeugd en participatie. Denken vanuit de integrale vraag zorgt voor een duurzame oplossing.

De toegang voor mensen met een ondersteuningsvraag is in iedere gemeente ingericht naar de eigen lokale wensen en afhankelijk van de lokale situatie. Inwoners komen nu langs verschillende routes bij de ondersteuning die zij nodig hebben. Bijvoorbeeld via de dorpsondersteuner, het maatschappelijk werk en/of de Wmo consulent. Ook in de toekomst is het voor cliënten mogelijk om eenvoudig vanuit de dagelijkse gang van het leven de toegang naar ondersteuning te vinden die zij écht nodig hebben. De regionale uitvoeringsorganisatie voor de Wmo maatwerkvoorzieningen sluit hier op aan met het gebiedsgericht werken: consulenten opereren in het lokaal sociaal netwerk. Het is van belang dat de consulenten bekend zijn met de lokale situatie en de mogelijkheden ervan optimaal benutten. De vormgeving van de lokale structuur en lokale voorzieningen blijft een verantwoordelijkheid van iedere gemeente. Het uitgangpunt is dat inwoners ervan

verzekerd zijn dat de vraag wordt opgepakt, ongeacht hoe de uitvoering daarachter is georganiseerd.

Bij de toegang worden met inwoners met een hulpvraag achtereenvolgens de volgende vragen doorgenomen:

1. Wat kunnen ik en mijn naasten zelf doen? (eigen kracht en mantelzorg)
2. Wat kan mijn directe omgeving doen? (vrijwilligers, burenhulp, informele netwerk)
3. Wat zijn algemene en collectieve/professionele mogelijkheden?
4. Wat moet er met individueel/professioneel maatwerk? (maatwerkvoorziening of specialist)

Het lokale netwerk is georganiseerd op gebiedsniveau, zoals het dorps-, wijk- of buurtniveau. Dit lokale netwerk bestaat uit zowel vrijwilligersorganisaties, vrijwilligers die aangestuurd worden door welzijnsorganisaties alsook betaalde professionals. De samenstelling is zowel formeel als informeel. De inrichting, structuur, benaming, samenstelling, samenhang, werkwijze en overlegfrequentie van dit lokale netwerk varieert per wijk/dorp/buurt en per gemeente. Belangrijk voor het lokale netwerk is dat het zichtbaar en toegankelijk is en dat zowel informele verbanden als formele/professionele organisaties onderdeel uitmaken van het netwerk.

Hulpvragen van inwoners pakken we integraal en dicht bij de klant op in het lokale netwerk bestaande uit informele en formele ondersteuning. De aanpak is oplossingsgericht, waarbij we achtereenvolgens kijken naar mogelijkheden vanuit de eigen kracht, algemene/collectieve voorzieningen en maatwerkvoorzieningen.

In de volgende figuur is deze visie weergegeven.

Het lokale netwerk levert het volgende resultaat op:

- primaire gerichtheid op welzijn en op preventie;

- optimaal benutten van eigen kracht en sociaal netwerk;
- signalering en bereik van kwetsbare inwoners (zorgmijders, vraagverlegenheid);
- kennis van drijfveren van vrijwilligers en mantelzorgers en waardering voor de inzet van deze inwoners;
- onconventionele wegen die los staan van het bestaande dienstenaanbod. Daarbij kijken ze eerst naar een informele oplossing, daarna naar formele oplossingen.

Het proces en de organisatie van lokale netwerken kenmerken zich door:

- integrale verheldering van de vraag van inwoners/cliënten;
- het leggen van de vraag bij de juiste partij (eerst informeel, dan formeel) via inzet netwerk en verzorgen van een warme overdracht door een beeld te schetsen van de problematiek, beperkingen en voorgestelde oplossingen;
- identificatie van blinde vlekken die zij niet of onvoldoende kunnen oppakken;
- Signalering naar en communicatie via vaste aanspreekpunten binnen de gemeente over wat het lokale netwerk nodig heeft om beter te functioneren en vragen op te pakken;
- vaste aanspreekpunten voor organisaties die duidelijk gecommuniceerd zijn;
- inzicht in de expertise en het aanbod van verschillende organisaties en zo in staat zijn om de inwoner met de vraag door te verwijzen naar de juiste organisatie in het netwerk;
- toegang tot collectieve diensten en/of maatwerkvoorzieningen via Wmo-consulenten;
- een zelf corrigerende werkwijze en een evenwichtige samenstelling en afstemming.

1.3.3. Proeftuin informele zorg

We streven ernaar om inwoners te ondersteunen bij deelname aan de samenleving en hen de kans te geven om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen. Daarbij staat de 'kanteling' - de omslag van claim- en aanbodgericht werken (voorzieningen en hulpmiddelen) naar vraag- en resultaatgericht werken (participatie en zelfredzaamheid) - centraal. Samen met inwoners kijken we in de eerste plaats naar oplossingen voor hulpvragen door het beter benutten van de eigen kracht en inzet van sociale netwerken en informele ondersteuning. Naast of in plaats van individuele, persoonlijke ondersteuning van inwoners is er behoefte aan mogelijkheden om ondersteuning via zelfregie in te vullen. De Peelgemeenten stellen vanuit de proeftuin informele zorg verschillende hulpmiddelen beschikbaar om inwoners hierbij te ondersteunen. Het betreffen drie digitale hulpmiddelen die ondersteunen bij zelfregie, zelf- en samenredzaamheid:

1. De digitale sociale kaart "Guido" faciliteert inwoners om zelf antwoorden te zoeken op vragen en oplossingen te vinden bij problemen. Ook professionals maken gebruik van deze kaart.
2. De Zorgsite is een besloten website waarmee iemand die voor een ander zorgt, of iemand die zelf zorg nodig heeft, de taken kan verdelen en iedereen die helpt op de hoogte kan houden van het laatste nieuws.²
3. Zorg voor Elkaar Zorg richt zich op het matchen van vraag en aanbod van hulpvragers met vrijwilligers, actieve inwoners en professionals uit de buurt. Het instrument kan door de hulpvragers zelf gebruikt worden (of zijn of haar mantelzorger), maar ook door een professionele organisatie als het gaat om een kwetsbare inwoner.

---

² Asten kiest vooralsnog niet voor inzet van deze tool.

1.4. Toegang

Bij de drie decentralisaties van het rijk naar de gemeente, verandert de rol van de gemeente aanzienlijk. Waar voorheen de gemeente een centrale rol had in de uitvoering van de Wmo, komt de gemeente meer in de regierol en faciliteert de ontschotting van het sociale domein.

Vanuit de nieuwe Wmo-optiek staan de afzonderlijke maatwerkvoorzieningen niet op zichzelf maar moeten in onderlinge samenhang en ook in samenhang met het zelf oplossend vermogen van mensen worden gezien.

Vanuit deze visie kiezen de gemeenten in de Peelregio ervoor het lokale sociale netwerk te ondersteunen en te faciliteren. De inzet is er op gericht dat de mogelijkheden van het lokale (sociale) netwerk zoveel mogelijk benut worden. Het bepalen wie er voor welke maatwerkvoorziening in aanmerking komt, hangt immers sterk samen met het (algemene) voorzieningenniveau binnen een gemeente en de aanwezige formele en informele ondersteuningsstructuren. Regionaal wordt er samengewerkt in de uitvoeringsorganisatie Wmo waarbij het uitgangspunt gebiedsgericht werken is. Vanuit dit oogpunt kan de "toegangsfunctie" ook regionaal plaatsvinden maar wordt hierbij de lokale situatie in ogenschouw genomen.

De sociale samenhang binnen een stad, dorp, wijk of kern vertoont een grote mate van diversiteit en vraagt vaak om een gerichte en specifieke aanpak. Het faciliteren en het pakken van de regie op de verantwoordelijkheden en de rol van het lokale netwerk zijn bij uitstek taken van de individuele gemeenten in de regio, welke zij neerleggen in hun beleidsplannen Wmo 2015 en verder.

De lokale diversiteit betekent niet dat een gezamenlijke aanpak van zaken met betrekking tot de toegang en indicatiestelling voor maatwerkvoorzieningen niet gewenst is. Integendeel: de Peelregio kiest voor een goede inbedding in de lokale sociale netwerken van toegang en indicatiestelling van maatwerkvoorzieningen.

Eén van de uitgangspunten met betrekking tot de toegang tot maatwerkvoorzieningen van de regionale uitvoeringsorganisatie (die is opgestart op 1 juli 2014) is het gebiedsgericht werken onder aansturing van de centrale organisatie. Op basis van dit uitgangspunt komen Wmo-consulenten uit de regio in dienst van één organisatie Peel 6.1 en zijn zij actief in de lokale setting, binnen het lokale sociale netwerk en dicht bij de inwoner.

De voor deze aanpak noodzakelijke efficiënte inzet van communicatiekanalen voor informatie en elektronische dienstverlening en het opzetten van een regiesysteem wordt binnen het samenwerkingsverband Peel 6.1 vormgegeven.

1.5. Samenhang en verbinding met andere taken in het sociaal domein

1.5.1. Jeugdbeleid

Inleiding

De rijksoverheid geeft gemeenten een grotere rol in het jeugdbeleid door de transitie jeugdzorg. Het betreft enerzijds een overgang van middelen en verantwoordelijkheden. Anderzijds streven we vooral naar een verandering, naar een verbetering van de dienstverlening aan onze kinderen en ouders die op enig moment in het leven ondersteuning nodig hebben.

Deze zogenoemde transformatie is erop gericht dat ieder kind gezond en veilig opgroeit en zo zelfstandig mogelijk kan deelnemen aan het maatschappelijk leven, rekening houdend met zijn of haar ontwikkelingsniveau. Ouders zijn hiervoor het eerst verantwoordelijk. Als dit niet vanzelf gaat, komt de overheid in beeld. Dan moet het jeugdstelsel snel, goed en op maat functioneren. We willen hierbij een vloeiende lijn vormgeven voor kinderen van - 9 maanden tot 18 jaar (met uitloop naar 23 jaar). In het eerder door de gemeenteraden vastgestelde beleidskader Jeugdhulp in de Peelregio 2015-2016 (februari 2014) zijn de uitgangspunten voor de transformatie opgenomen.

Doelen en resultaten

Onze inhoudelijke ambitie is dat kinderen en jongeren gezond en veilig opgroeien tot verantwoordelijke en zelfstandige volwassenen.

De volgende resultaten zijn hiermee verbonden:

- kinderen groeien gezond en veilig op;
- jongeren (12-23 jaar) zijn met zo passend mogelijke ondersteuning in staat om hun leven in goede banen te leiden;
- opvoeders zijn met zo passend mogelijke ondersteuning in staat om opvoeding en huishouden in goede banen te leiden;
- kinderen maken een goede start;
- jongeren hebben een startkwalificatie of hebben (begeleid) werk (voor minstens 24 uur per week).

Werkwijze

De transformatie van het stelsel is te vatten in een basismodel jeugdhulp. Dit is vergelijkbaar met de figuur op pagina 2. De lokale kracht vormt de basis en die benutten we optimaal. Opvoedondersteuning is beschikbaar als collectieve voorziening. Jeugd en gezinswerkers zijn beschikbaar als maatwerkvoorziening indien sprake is van meervoudige en complexe problematiek. Daarnaast kan het nodig zijn om specialisten op het vlak van jeugdzorg in te zetten. Tot slot hebben gemeenten een rol in het gedwongen kader van de jeugdzorg en in de spoedeisende hulp. In onderstaande werken we deze rollen verder uit.

Binnen de verschillende rollen (en de inkoop hiervan) is nadrukkelijk aandacht voor de overgang van jeugdigen naar de Wmo.

Lokaal netwerk

De dagelijkse zorg voor jeugd is de primaire verantwoordelijkheid van ouders. Ouders geven zelf invulling aan hun gezinsleven. Als zij niet in staat zijn om in de dagelijkse zorg te voorzien, doen zij een beroep op hun eigen netwerk (bestaande uit familie, vrienden, burens, maar ook verenigingen en vrijwilligerswerk). We gaan uit van de eigen kracht die aanwezig is in de samenleving om problemen op te lossen. Dit vraagt echter ook om een cultuuromslag gelijk aan de kanteling van de Wmo: iedereen die dat kan, neemt verantwoordelijkheid voor zijn of haar eigen leven en omgeving.

Het lokale netwerk betreft tevens de basisvoorzieningen; die voorzieningen waar vrijwel alle jeugd en ouders met regelmaat komen, zoals de scholen, peuterspeelzalen,

kinderdagverblijven, het consultatiebureau, de huisarts etc. Ouders en kinderen stellen daar vaak hun vragen, anderzijds signaleren de basisvoorzieningen zorgen omtrent het kind en het gezin. Professionals in het lokale netwerk moeten er op gericht zijn om een gezin te versterken, zodat het zelf de regie kan behouden of oppakken.

Opvoedondersteuner

De opvoedondersteuner zit dicht op de basisvoorzieningen. De persoon die deze taak heeft, is het gezicht in die wijk/gebied als het gaat om vragen en signalen over opvoeden en opgroeien. De opvoedondersteuner normaliseert, zet het gezin en het netwerk in haar eigen kracht en biedt ondersteuning waar nodig. De opvoedondersteuner is daarbij de toegangspoort naar zwaardere zorg. Als blijkt dat een probleem niet in het netwerk kan worden opgelost, schakelt de opvoedondersteuner een jeugd- en gezinswerker of specialist in. Belangrijk is dan ook dat deze professionals de situatie goed kunnen analyseren, hun eigen grenzen kennen en weten wat nodig is.

Jeugd- en gezinswerker

De jeugd- en gezinswerkers zijn de jeugdhulpprofessionals in het gezin. Zij zijn de vertaling van het uitgangspunt '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur'. Zij verlenen op basis van een gezinsplan zelf zoveel mogelijk hulp. Als gespecialiseerde hulp nodig is, vliegen zij deze in. De specialisten nemen het werk niet over, maar springen bij, zoveel mogelijk in de gezinssituatie (bij de mensen thuis). Het gezin blijft samen met de jeugd- en gezinswerker de regie houden over het gezinsplan.

In tegenstelling tot de huidige situatie waarin Bureau Jeugdzorg de centrale toegangspoort vormt, kiezen wij voor decentrale toeleiding. De opvoedondersteuner kan doorverwijzen naar de jeugd- en gezinswerker en de opvoedondersteuner en de jeugd- en gezinswerker kunnen beiden specialistische ondersteuning inzetten.

Specialistische voorzieningen

De opvoedondersteuner en de jeugd- en gezinswerker werken met het gezin aan het oplossen van problemen. Voor een aantal gezinnen blijft het nodig om specialistische voorzieningen in te zetten. Onze ambitie is om de specialistische jeugdhulp de komende jaren zo beperkt mogelijk in te zetten. Echter, als deze zwaardere hulp nodig is, moet ze zo snel mogelijk worden ingezet. Specialistische voorzieningen, zoals zorg met verblijf en dagbehandeling, worden georganiseerd en ingekocht met alle 21 gemeenten in Zuidoost Brabant.

Het gedwongen kader

Jeugdbescherming en Jeugdreclassering zijn bijzondere vormen van specialistische ondersteuning. Een rechterlijke maatregel ligt altijd ten grondslag aan deze jeugdhulp. De inzet van jeugdhulp in een gezin is dan niet meer vrijblijvend, maar 'gedwongen'. In de nieuwe manier van werken voeren we ook vernieuwingen door in het gedwongen kader.

De jeugdbeschermer/-reclasseerder legt contact met de jeugd- en gezinswerker die betrokken is bij het gezin. Zij werken samen als een tandem. Het plan van aanpak van de jeugdbeschermer/-reclasseerder wordt afgestemd met het gezinsplan en vice versa. Hierbij worden tevens afspraken gemaakt over de uitvoering van de werkzaamheden en verdeling hiervan tussen jeugdbeschermer/- reclasseerder en jeugd en gezinswerker.

Alleen een door het ministerie van Justitie gecertificeerde instelling mag jeugdbescherming en jeugdreclassering aanbieden. De regio Zuidoost-Brabant heeft voor 2015 en 2016 afspraken hierover gemaakt met het huidige bureau Jeugdzorg (vanaf 1 januari 2015 gecertificeerde instelling).

Spoedeisende zorg

De spoedeisende zorg (SEZ) biedt acute, niet medische hulp voor kinderen en gezinnen gedurende 24 uur per dag, zeven dagen per week. De SEZ biedt tevens 24 uur

bereikbaarheid t.b.v. jeugdbescherming, jeugdreclassering en AMK. Tevens voert het SWZ voorlopige Onder Toezichtstellingen en Voorlopige Voogdijmaatregelen uit.

In 2015 is sprake van een gezamenlijk SEZ van Noordoost- en Zuidoost-Brabant. In 2015 wordt bekeken hoe een brede regionale crisisdienst voor alle doelgroepen en leeftijden eruit kan zien.

Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling

Gemeenten krijgen de verantwoordelijkheid om de loketten van het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) te verenigen tot een Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK). Hoofdstuk 4 van dit beleidskader gaat nader in op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

1.5.2. Werk en inkomen

Inleiding

Per 1-1-2015 treedt de nieuwe Participatiewet in werking waarvoor de gemeenten verantwoordelijk zijn. Het doel van de wet is om meer mensen, en met name mensen met een arbeidsbeperking, aan de slag te krijgen. Tot de doelgroep van de wet behoren de mensen die nu in de Wet Werk en Bijstand (WWB) en de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) zitten.

De Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) is per 1 januari 2015 alleen toegankelijk voor jonggehandicapten die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben. Mensen die nu een Wajong uitkering hebben, behouden deze uitkering en blijven onder de verantwoordelijkheid van het UWV vallen.

Gemeenten richten samen met UWV, werkgevers en werknemers een regionaal Werkbedrijf in om mensen die niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen te plaatsen op de banen die werkgevers beschikbaar stellen.

Doelen en resultaten

De gezamenlijk gekozen missie voor de uitvoering van de Participatiewet in de Peelregio luidt als volgt:

Samen met onze partners willen we in de Peelregio de uitvoering van de Participatiewet tot een succes maken. We kiezen daarbij het vertrekpunt: iedereen doet mee naar vermogen. Dat meedoen is niet vrijblijvend, centraal staat dat dit moet gebeuren vanuit eigen kracht en verantwoordelijkheid van mensen. In de uitvoering kiezen we voor een integrale (sociaal domein brede) aanpak.

De missie in onderdelen:

Samen met onze partners:

Hoewel de gemeenten op basis van de wetgeving de regie hebben op de uitvoering kan dit alleen een succes worden als we dit samen met onze partners, de werkgevers in de Peel, UWV, ons SW-bedrijf Atlant Groep, Onderwijs- en zorgorganisaties en de cliëntenorganisaties oppakken. Ook van de werkzoekenden wordt daarin een bijdrage verwacht.

De uitvoering tot een succes maken:

We definiëren als succes 2 kernpunten: een optimale beantwoording van de

(arbeids-)vraag van werkgevers en meer mensen aan het werk.

Iedereen doet mee naar vermogen:

Ieder mens heeft talenten. Wij gaan er vanuit dat die talenten worden ingezet om zo goed mogelijk zelfstandig in het bestaan te kunnen voorzien. We stellen de mogelijkheden van mensen als uitgangspunt voor de uitvoering.

Niet vrijblijvend:

De inspanning om mee te doen is niet vrijblijvend en gericht op een zo kort en minimaal mogelijke ondersteuning. Inwoners die zich onttrekken aan deze inspanning moeten rekening houden met een sanctie.

Eigen kracht en verantwoordelijkheid:

Iedere inwoner draagt en neemt naar vermogen verantwoordelijkheid voor het vinden van oplossingen voor de problemen die hij/zij in het leven tegenkomt.

Integrale aanpak:

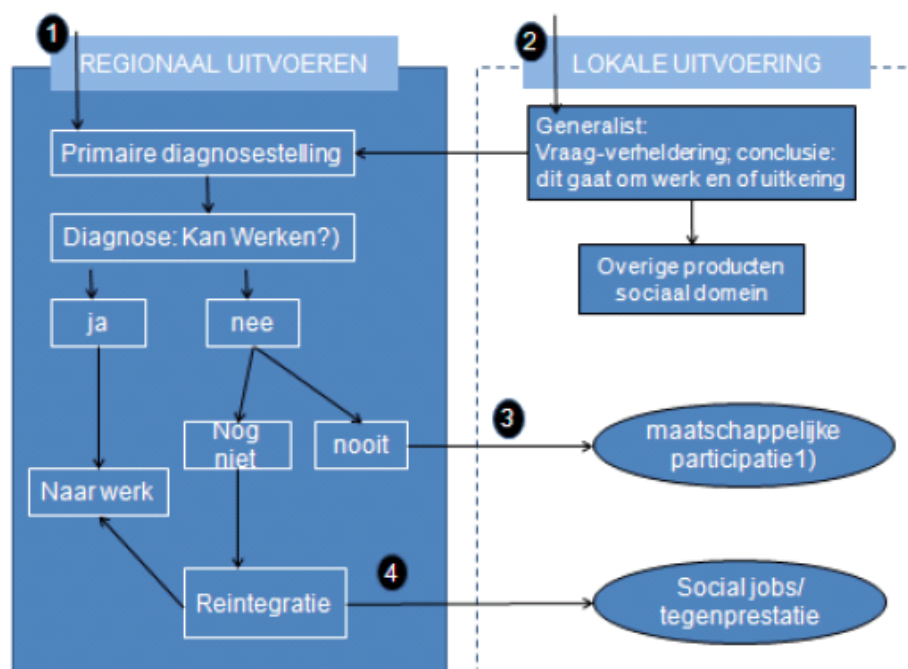
Problemen rond het vinden en behouden van (betaald) werk hangen regelmatig samen met problemen op andere leefgebieden (gezondheid, huisvesting, schulden, etc). Bij de ondersteuning die vanuit de Participatiewet geboden kan worden is samenwerking en optimale afstemming met de andere disciplines binnen het sociaal domein een vereiste. We sluiten daarbij aan bij de aanpak van problemen van inwoners op alle leefgebieden.

Werkwijze

Daar waar een vraag is binnen het domein Werk & Inkomen (Participatiewet) wordt de inwoner doorverwezen dan wel overgedragen naar het Werkplein Regio Helmond (de uitvoeringsorganisatie die vorm geeft aan de Participatiewet) voor zijn werkvraag en een eerste diagnose. Uitgangspunt is dat werk gaat voor uitkering. De aanvraag voor een uitkering is altijd digitaal via Werk.nl en kan lokaal ondersteunend georganiseerd zijn, maar onder eigen verantwoordelijkheid van de aanvrager.

De mate van inzet op re-integratie wordt bepaald op basis van de mate waarin een inwoner nog kans heeft om zelf zijn loon te verdienen (zijn loonwaarde). Re-integratietrajecten kunnen zowel lokaal als centraal georganiseerd worden. Voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt wordt er bij voorkeur gekozen voor een traject dichtbij huis (social jobs/tegenprestatie), terwijl iemand die dichtbij de arbeidsmarkt staat wat gemakkelijker naar een andere gemeente reist voor zijn traject. Dit sluit aan bij de vraag van de arbeidsmarkt.

Schematisch ziet het er als volgt uit:

De cijfers in bovenstaande figuur horen bij een aantal processtappen:

1. Vragen die alleen met werk en/of uitkering te maken hebben komen rechtstreeks binnen bij de regionale uitvoeringsorganisatie. In de praktijk betreft meer dan 80% van de ondersteuningsvragen op het gebied van werk en inkomen alleen deze dimensie en is er geen directe relatie met andere ondersteuningsbehoeften bijvoorbeeld op het gebied van zorg.
2. In de lokale situatie worden ondersteuningsvragen van inwoners onder andere gesignaleerd in een zogenaamd "keukentafelgesprek" of komen ze binnen bij een lokaal sociaal netwerk, een welzijnsorganisatie, de woningstichting, het gemeentelijk KCC, etc. Wanneer de professional die binnen het sociaal domein in het kader van het gebiedsgericht werken lokaal actief is, bij doorvragen ontdekt dat er (ook) een vraagstuk rond werk/uitkering speelt, wordt de vraag (voor dat onderdeel) direct doorverwezen naar de regionale dienstverlening participatiewet.
3. Nadat uit de diagnosestelling door de regionale uitvoeringsorganisatie werk en inkomen wordt vastgesteld dat iemand nooit loonvormende arbeid zal kunnen verrichten wordt verwezen naar activiteiten op het gebied van maatschappelijke participatie die op lokaal niveau (Wmo, dagbesteding/opvang) worden uitgevoerd. Hierbij moet gezorgd worden voor een 'warme' overdracht om zo effectief mogelijk in te kunnen spelen op het inzetten van de dienstverlening. Overigens geldt deze 'warme' overdracht ook voor de omgekeerde route: wanneer blijkt dat loonvormende arbeid toch aan de orde zou kunnen zijn.
4. Voor een werkzoekende die nog niet kan werken worden re-integratie-instrumenten ingezet. Deze kunnen bijvoorbeeld bestaan uit vrijwilligerswerk, social jobs of activiteiten die worden uitgevoerd in de lokale omgeving van betrokkene. Deze werkwijze hangt samen met het beleid rondom de tegenprestatie voor het verkrijgen van een uitkering.

Schulddienstverlening

Bij een vraag omtrent schulden, wordt er lokaal een intake gedaan om in beeld te krijgen of het een zware of lichte schuldenproblematiek betreft. Bij een lichte schuldenproblematiek worden er lokaal producten ingezet om de thuisadministratie op orde te brengen. Bij een zware schuldenproblematiek wordt voor een budgettering of schuldenregeling, c.q. -sanering 'Schulddienstverlening Helmond' ingeschakeld.

Een sterk lokaal netwerk is ook bij het domein Werk en Inkomen van belang en verlaagt de druk op de uitvoeringsorganisatie. We zien lokaal ook al initiatieven op dit gebied ontstaan, waarbij mensen elkaar helpen en motiveren op zoek naar werk. Dit gaat van het delen van ervaringen tot het concreet samen zoeken naar vacatures en het organiseren van workshops en trainingen.

Afschaffing Wtcg en CER

Naast het beleid voor minima, waaronder de individuele bijzondere bijstand en de schulddienstverlening, zijn ook de inkomensondersteunende regelingen voor de meerkosten als gevolg van chronische ziekte en/of beperking onderdeel geworden van de decentralisaties.

Het betreft hier het afschaffen van de landelijke Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatieregeling Eigen Risico (CER).

De regering wil van een ongerichte compensatie via de Wtcg en CER naar een vorm van ondersteuning die beter is toegesneden op de persoonlijke situatie van inwoners. De

uitvoering hiervan is aan de gemeenten. De afschaffing gaat gepaard met een korting op het budget.

Uitgangspunten voor het te vormen beleid inzake de gemeentelijke maatwerkregeling zijn:

- a. gericht op de doelgroep "personen met een chronische ziekte en/of beperking";
- b. uitvoeren binnen het beschikbare budget, regeling moet beheersbaar zijn;
- c. afstemmen op aanverwante regelingen (m.n. kostensoorten), waarbij de fiscale regeling als voorliggend wordt beschouwd;
- d. hanteren van een inkomensgrens;
- e. regelarm inrichten, waardoor uitvoeringskosten zo laag mogelijk zijn.

In 2014 is gekozen voor een overgangperiode met een tegemoetkoming aan de inwoners die van deze regelingen gebruik maken.

Met ingang van 2015 geven we het gemeentelijke financieel maatwerk voor personen met een chronische ziekte en/of beperking definitief vorm. In 2014 is een drietal scenario's uitgewerkt en separaat ter besluitvorming aangeboden.

Financiering

De bestaande re-integratiebudgetten en huidige Wsw-subsidie worden samengevoegd in één Participatiebudget. Het Participatiebudget maakt onderdeel uit van 'het sociaal deelfonds', waarin ook de budgetten voor de jeugdzorg en Wmo terechtkomen. Met het fonds kunnen gemeenten in de jaren 2015 tot en met 2017 hun sociale beleid vormgeven zonder financiële 'schotten'.

1.5.3. Veiligheidsbeleid

Inleiding

Veiligheid en het sociaal domein worden veelal als gescheiden velden beschouwd. Toch komt het in praktijk vaak voor dat zorg en veiligheid elkaar raken. Het gaat onder meer om de aanpak van criminele jeugdgroepen, multi probleemgezinnen, huiselijk geweld, kindermishandeling, overlastbestrijding en het bevorderen van een betere en veilige leefomgeving. Voor een adequate aanpak van deze problematiek is een goede verbinding tussen zorg en veiligheid essentieel. Hierom streven we ernaar om de monitoring op het gebied van veiligheid en gezondheid/sociaal domein op elkaar af te stemmen om op basis daarvan beleidskeuzes te kunnen maken.

De ontwikkelingen binnen het sociaal domein hebben daarom ook effect op het huidige en toekomstige integrale veiligheidsbeleid. In combinatie met de regie op het veiligheidsbeleid biedt dit kansen en mogelijkheden om de afstemming tussen zorg en veiligheid te optimaliseren en de problematiek effectief en zo dicht mogelijk bij de inwoner aan te pakken.

Doelen en resultaten

De Peelgemeenten werken samen met (regionale) partners aan een Integraal Veiligheidsbeleid Peelland. De visie richt zich op de volgende punten:

- het behouden en waar mogelijk verbeteren van de leefbaarheid en de veiligheid in al haar facetten;
- een zo hoog mogelijke veiligheidsbeleving van de inwoners;
- zo laag mogelijke criminaliteitscijfers;
- eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van de inwoners.

Het begrip veiligheid(-beleving) gaat zowel over veiligheid in de justitiële zin als over veiligheid in de betekenis van de Wmo: er moet voor iedereen in de thuissituatie of elders een veilige plek zijn. Door intensieve samenwerking tussen de zorg- en justitiële keten, door met elkaar mee te denken, elkaars expertise en interventiemogelijkheden te benutten en waar nodig op te schalen, kunnen zowel de zorgketen en de veiligheidsketen effectief voor dit doel worden ingezet.

Werkwijze

De gemeente voert de regie over het lokale veiligheidsbeleid, met de coördinator Integrale Veiligheid als eerste aanspreekpunt. Naast de gemeenten hebben inwoners, organisaties, ondernemingen en andere overheidsinstellingen elk hun eigen verantwoordelijkheid en leveren als zodanig een bijdrage aan de veiligheid in de gemeenten. Samen met alle partijen worden veiligheidsthema's op regionaal, gemeentelijk of casusniveau opgepakt. De lokale activiteiten worden opgenomen in het actieprogramma van de afzonderlijke gemeenten.

Overlast

Overlast betekent een aantasting van de leefbaarheid of het veiligheidsgevoel in de leefomgeving, bijvoorbeeld door botsende levensstijlen of hangjongeren. Bij het tegengaan van overlastproblematiek ligt de nadruk op het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten. Op lokaal niveau werken gemeenten met instrumenten als buurtbemiddeling, het JIB-protocol, het Platform Leefbaarheid en het Platform Sociale cohesie. Welke instrumenten worden ingezet verschilt per gemeente. Structurele afstemming met verschillende partijen als politie, woningcorporaties en welzijnsorganisaties is daarbij van belang. Ook de inwoner speelt een actieve rol.

Risicjongeren

De problematiek rond risicjongeren uit (multi)probleemgezinnen heeft meerdere dimensies, oorzaken en uitingsvormen, zoals gedragsproblemen thuis, geweld in de openbare ruimte, werkloosheid, schulden en gebruik van verslavende middelen. Risicjongeren zijn vaak gebaat bij een integrale aanpak. De problemen zijn niet vanuit één sector op te lossen, maar vergen samenwerking tussen gemeenten, zorg- en adviessteams, politie, justitie en het Veiligheidshuis. Dit is met name van belang bij specialistische ondersteuning in het 'gedwongen kader'. Zie daarover ook paragraaf 1.5.1 van dit beleidskader over jeugdbeleid.

Arbeidsmigranten

Een gemeente heeft zorg voor al haar inwoners. Daarbij horen ook de arbeidsmigranten in de gemeente. Rond arbeidsmigranten spelen diverse thema's als veilig wonen, arbeidsuitbuiting en mensenhandel. De aanpak van deze problematiek vraagt om keten overstijgende samenwerking tussen gemeenten en partijen als de politie, de arbeidsinspectie en de Belastingdienst. In enkele Peelgemeenten is deze problematiek al een prioriteit in het actieprogramma. Momenteel wordt gewerkt aan een integrale aanpak op Peelniveau.

Huiselijk geweld

In 2015 worden de Steunpunten Huiselijk Geweld en de Advies- en Meldpunten Kindermishandeling samengevoegd tot één meldpunt, het Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK). Paragraaf 2.3 van dit beleidskader gaat nader in op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Nazorg ex-gedetineerden

Ook het proces nazorg ex-gedetineerden wordt anders ingericht. De gemeente voert de regie op de ketensamenwerking met justitie en maatschappelijke organisaties. De nadruk

ligt enerzijds op het vergroten van re-integratiekansen en anderzijds op het waarborgen van de veiligheid. De nazorg wordt op Peelniveau opgepakt. De regie ligt bij een regionaal opererende trajectregisseur. Bij een complexe casus (code rood) wordt opgeschaald naar het Veiligheidshuis.

Veiligheidshuis

Wanneer meer expertise nodig is, kan worden opgeschaald naar het Veiligheidshuis. Het Veiligheidshuis is een netwerksamenwerking tussen straf-, zorg- en (andere) gemeentelijke partners, waarin zij onder eenduidige regie komen tot een organisatie- of keten overstijgende aanpak van complexe problematiek om ernstige overlast en criminaliteit te bestrijden en de leefsituatie van de betrokkenen te normaliseren. Het resultaat van de samenwerking is een integrale probleemanalyse met een persoons-, systeem- of gebiedsgericht plan van aanpak. De expertise van het Veiligheidshuis wordt specifiek ingezet bij complexe casuïstiek waarvoor binnen de reguliere werkwijze geen adequate oplossing gevonden kan worden. Het Veiligheidshuis kan dienen als informatie- en adviespunt, maar kan ook coördinatie en tijdelijke regievoering verzorgen.

De regie op de Veiligheidshuizen ligt sinds 2013 bij de gemeenten. De gemeenten kunnen vanuit hun regierol sturen op de samenwerking tussen de partners, met een goede borging van het Veiligheidshuis in de lokale structuur. Afstemming met lokale organisaties en overlegtafels is fundamenteel voor een goede en sluitende aanpak op lokaal en regionaal niveau. Vanuit het Veiligheidshuis wordt daarom actief de verbinding gezocht met de decentralisaties en de lokale netwerken die daarbinnen opereren.

Financiering

Het veiligheidsbeleid wordt gefinancierd uit de reguliere budgetten van de gemeente. Bij de inzet van lokale instrumenten voor overlastbestrijding kunnen ook andere partijen bijdragen in de kosten, zoals woningcorporaties. Het Veiligheidshuis Brabant Zuidoost wordt gefinancierd uit een bijdrage van het Rijk en uit een bijdrage van de 21 deelnemende gemeenten.

1.5.4. Cliëntondersteuning

Inleiding

Op grond van de nieuwe Wmo zijn gemeenten verplicht om cliëntondersteuning als kosteloze algemene voorziening te organiseren voor alle inwoners. Het begrip cliëntondersteuning wordt in de wet als volgt gedefinieerd: ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdzorg, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen. Cliëntondersteuning is dus bij uitstek een onderwerp dat alle drie de transities raakt: een zogenaamd '3D-onderwerp'.

Doelen en resultaten

Cliëntondersteuning heeft op individueel niveau de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) tot doel, ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Hierdoor draagt cliëntondersteuning bij aan de versterking van de inclusieve samenleving.

De volgende resultaten zijn hiermee verbonden:

- cliënten weten de weg (naar informatie en hulp) te vinden;
- cliënten hebben het gevoel dat hun belang gediend wordt;
- cliënten worden ondersteund in hun zelfredzaamheid en het inzetten van hun sociale netwerk;
- cliënten hebben zicht op de diverse keuzemogelijkheden en worden ondersteund bij het maken van een keuze op de leefgebieden:
  - leren en werken
  - regelgeving en geldzaken
  - opvoeding en ontwikkeling
  - wonen en samenleven

Werkwijze

Gemeenten bieden momenteel al cliëntondersteuning aan diverse doelgroepen. Denk hierbij aan de dorpsondersteuners, de ouderenadviseurs en de opvoedondersteuners. Zelfhulp en lotgenotencontact zijn eveneens vormen van cliëntondersteuning, die momenteel door een vanuit de gemeente gesubsidieerde organisatie worden gefaciliteerd.

Per 1-1-2015 worden gemeenten ook verantwoordelijk voor cliëntondersteuning aan mensen met een beperking (verstandelijk, lichamelijk, zintuiglijk, autisme, niet aangeboren hersenletsel). Op dit moment voert MEE Zuidoost Brabant de cliëntondersteuning voor deze doelgroep uit. Daarnaast is in de Wmo 2015 opgenomen dat gemeenten ervoor zorgdragen dat 'op ieder moment van de dag telefonisch of elektronisch anoniem een luisterend oor en advies beschikbaar is' (anonieme hulp op afstand).

Het terrein van cliëntondersteuning dient opnieuw te worden ingericht en zo te worden vormgegeven dat het belang van de cliënt uitgangspunt is, integraal en domein overstijgend. Een gedegen samenwerking tussen (informele) ondersteuners, voorkomt onzorgvuldige (en koude) doorverwijzingen. Ten dienste van onze inwoners, zijn er bepaalde vormen van specialismen nodig die bij de uitvoering kunnen ondersteunen en ingezet kunnen worden bij complexere problematiek en ook toegankelijk zijn voor intermediairs. Dit wordt georganiseerd op schaal van de Peelregio dan wel Zuidoost Brabant.

Het jaar 2015 wordt gebruikt als overgangsjaar. Dit overgangsjaar geeft gemeenten de mogelijkheid om de transformatie op zorgvuldige wijze, passend bij de lokale wensen, integraal invulling te geven en ervaring op te doen met de nieuwe doelgroepen. Het borgen van cliëntondersteuning op een kwalitatief goede manier staat steeds centraal. In dit jaar wordt toegewerkt naar de gewenste inrichting van cliëntondersteuning per 2016.

Voor 2015 maken gemeenten in aanvulling op andere subsidieafspraken, 1-jarige subsidieafspraken met MEE Zuidoost Brabant. Per 1 april 2015 bestaat er duidelijkheid over 'de stip aan de horizon': hoe wordt de kwaliteit van de cliëntondersteuning vanaf 2016 op lokaal/sub regionaal niveau geborgd, welke taken/functionies moeten (sub)regionaal georganiseerd worden door welke organisatie?

Anonieme hulp op afstand

Het beoogde effect van anonieme hulp op afstand is dat de doelgroep zich gehoord voelt, minder dure ondersteuning of zorg nodig heeft en zelfredzamer wordt. In 2015 beleggen we deze functie zo dicht mogelijk bij de inwoners. Naast het bieden van vrijblijvende en anonieme aandacht, kan een duurzame en nabije oplossing voor de hulpvraag besproken en gerealiseerd worden, indien hulpvragers hiervoor open staan. Het biedt de kans om de eigen kracht van inwoners en sociale netwerken te benutten.

Inloop GGZ

Per 1 januari 2015 wordt ook de inloopfunctie GGZ overgeheveld van de AWBZ naar de Wmo. De inloopfunctie in de GGZ is bedoeld voor personen met een (langdurige) psychische stoornis en daarmee samenhangende beperkingen (zoals een beperkte sociale redzaamheid). De inloop GGZ heeft meerdere functies: een vorm van ontmoeting (en daarmee dag invulling), een plek voor ondersteuning en een signaalfunctie naar behandelaren, casemanagers en verwijzers van bezoekers.

Binnen de Peelgemeenten is, voor zover nu bekend, de GGZ Oost-Brabant de enige die de inloopfunctie GGZ vervult.

Ook hier wordt 2015 als een overgangsjaar gezien, waarbij er ingezet wordt op gezamenlijke subsidiëring met als doel het beschikbaar houden van de inloopfunctie voor de Peelgemeenten in 2015. In 2015 dient dan gezamenlijk met de doorontwikkeling van de andere vormen van cliëntondersteuning bekeken te worden hoe deze functie het beste ingevuld kan worden passend binnen de Wmo.

Financiering

Gemeenten hebben reeds een subsidierelatie met organisaties die op lokaal niveau een rol in cliëntondersteuning invullen. Dit is een lokale aangelegenheid. Daarnaast krijgen gemeenten per 2015 ook de beschikking over de middelen die tot 2015 via een landelijke AWBZ subsidieregeling aan de MEE organisatie(s) werden verstrekt voor de ondersteuning van mensen met een beperking. Voor 2015 verlenen alle gemeenten in de regio Zuidoost Brabant voor de periode van één jaar een subsidie aan de MEE organisatie van 86% van het budget dat MEE in 2014 ontvangt. Voor de Peelregio gaat het om een bedrag van € 2.819.890,-. Dit zijn ook de financiële kaders voor 2016 en verder. Richting 2016 wordt er kritisch gekeken naar de inrichting van cliëntondersteuning en bijbehorende formatie.

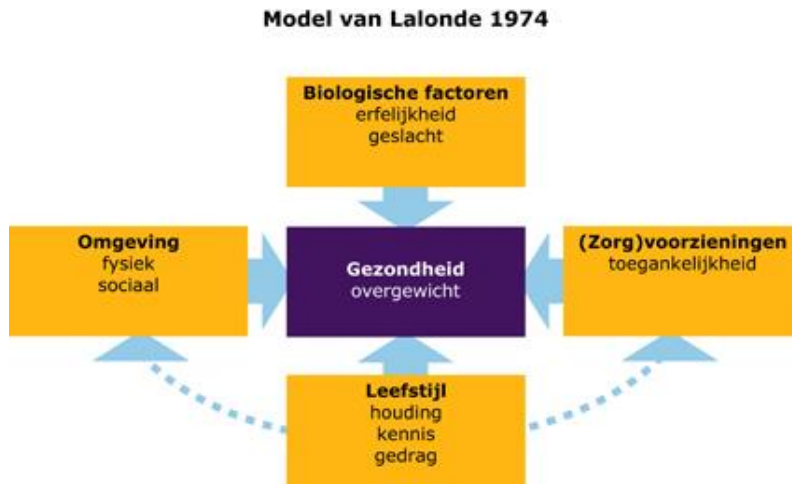
De middelen voor de inloopfunctie zitten versleuteld in de middelen van het sociaal deelfonds en worden verdeeld over alle Peelgemeenten. Om de functie beschikbaar te houden in 2015, zullen deze middelen hier per gemeente voor vrijgemaakt dienen te worden.

1.5.5. Gezondheidsbeleid

Inleiding

Bij gezondheid gaat het niet slechts om de afwezigheid van ziekte. Gezondheid is het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Dit wil dus zeggen dat mensen die goed leren omgaan met hun ziekte, toch nog behoorlijk gezond in het leven kunnen staan. Ook de inzet van onze professionals moet hierop gericht zijn.

Gezondheid wordt beïnvloed door verschillende factoren zoals leefstijl en de fysieke- en sociale omgeving. Het model van Lalonde laat dit zien:

Figuur 1: Het model van Lalonde

Dit model maakt duidelijk dat het voor effectief gezondheidsbeleid nodig is om in te spelen op meerdere factoren die de gezondheid beïnvloeden.

Vanuit de gemeente kan men invloed uitoefenen op de leefstijl van mensen (bv. bewegen, gebruik van genotsmiddelen), de toegankelijkheid van voorzieningen (bv. samenwerking huisarts en de welzijnsorganisatie) en de fysieke (bv. de inrichting van de woonomgeving) en sociale omgeving (bv. gezin, buurt- en leeftijdgenoten).

Insteken op een positief gezondheidsbeleid legt de verantwoordelijkheid voor gezondheid allereerst bij de inwoner. De gezondheid wordt beïnvloed door de leefstijl. Leefstijl is in steeds grotere mate een eigen keuze. Om een gezonde leefstijl te stimuleren zullen we bevorderen dat ondersteuning en bewegen in de eigen omgeving mogelijk is, een omgeving die tevens veilig en leefbaar is. Deze factoren zijn niet enkel factoren als het gaat om preventie van ziekte en het bevorderen van gezonde leefstijlkeuzes, het zijn ook factoren die deelname aan de maatschappij bevorderen. Een gezonde leefstijl is evenzeer positief als het gaat om het voorkomen van het niet meer zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. Omgekeerd geldt qua visie hetzelfde: gezondheid is niet de afwezigheid van ziekte, maar staat ook voor mentaal en sociaal welzijn. Het gezondheidsbeleid verlegt daarmee het accent van ziekte en zorg naar gedrag en gezondheid.

Wettelijk kader

Vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) zijn gemeenten bestuurlijk verantwoordelijk voor de volgende taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg:

- algemene bevorderingstaken, zoals de afstemming van de publieke gezondheidszorg met de curatieve gezondheidszorg, epidemiologie, gezondheidsbevordering en medische milieukunde;
- jeugdgezondheidszorg tot 19 jaar;
- ouderengezondheidszorg vanaf 65 jaar;
- infectieziektebestrijding.

De beleidsvrijheid die de gemeente hierbij heeft, verschilt per taak. Op het gebied van jeugdgezondheidszorg (basistakenpakket) en infectieziektebestrijding zijn de taken van de gemeente duidelijk omschreven en laat de Wpg weinig ruimte voor eigen beleid. Bij de invulling van gezondheidsbevordering en de ouderengezondheidszorg hebben gemeenten echter veel ruimte voor eigen keuzes. Eveneens is de gemeente vanuit deze wet verplicht om een gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) in stand te houden.

Landelijk kader

De hoofdlijnen van het landelijke volksgezondheidsbeleid presenteert VWS jaarlijks in de Beleidsagenda en in haar begroting. Afzonderlijke beleidsnota's en beleidsbrieven gaan in op specifieke onderdelen van het gezondheidsbeleid. In de meest recente landelijke preventienota 'Gezondheid dichtbij' uit 2011 (VWS, 2011) staan drie thema's hierin centraal: zelf beslissen over leefstijl, vertrouwen in gezondheidsbescherming en zorg en sport in de buurt. Daarnaast blijven de vijf beleidsspeerpunten van de preventienota uit 2006 (VWS, 2006) van kracht: drie leefstijlfactoren (roken, overgewicht en schadelijk alcoholgebruik) en twee ziektes (diabetes en depressie).

Eind 2013 boden de minister en staatssecretaris van VWS mede namens 5 andere ministeries het Nationaal Programma Preventie 2014-2016 (NPP) aan. Dit gezamenlijke programma heeft als doel de volksgezondheid duurzaam te beschermen tegen bedreigingen en waar dat kan verder te verbeteren. Een prominentere plek voor preventie in de gezondheidszorg is één van de primaire doelen van het NPP. Andere doelen zijn: het bevorderen van vitale mensen via een gezonde omgeving en het op peil houden van de gezondheidsbescherming. Lokaal beleid is de verantwoordelijkheid van gemeenten. Gemeenten kunnen hiervoor landelijke speerpunten als uitgangspunt nemen, maar zijn dit niet verplicht. De focus ligt hierbij vooral op gezondheidsbevordering.

Doelen en resultaten

Doel van het gezondheidsbeleid is dat het aantal inwoners afneemt dat de gezondheid ervaart als 'gaat wel' tot 'slecht'.

In dit doel zit de inzet op gezondheid vooral in het gezondheidsbeleid (leefstijlkeuzes) maar de ervaring van de eigen gezondheid en het hiermee omgaan, zit vooral in de Wmo. (zelfredzaamheid, eigen regie). Middels de gezondheidsmonitor kan de nulmeting per gemeente bepaald worden. Het is een lokale keuze om te bepalen op welke specifieke thema's dan wel doelgroepen wordt ingezet.

Werkwijze

Voor een groot deel van de wettelijke taken hebben de 21 gemeenten een gemeenschappelijke regeling getroffen en vanuit daar worden de taken door de GGD uitgevoerd. Hierbij moet gedacht worden aan infectieziektebestrijding, technische hygiënezorg en de jeugdgezondheidszorg (van 4 tot 19 jaar). De gezondheidszorg van 0-4 jaar is belegd bij de Zorgboog.

Zoals uit model van Lalonde duidelijk wordt is een integrale benadering van groot belang. Hierbij moet er naar meerdere leefdomeinen worden gekeken, zoals dagbesteding, lichamelijke en geestelijke gezondheid en maatschappelijke participatie. Dit betekent dat organisaties die door de gemeente gefinancierd dan wel gesubsidieerd worden ook oog moeten hebben voor de gezondheidssituatie van onze inwoners.

De verdere invulling van het gezondheidsbeleid is een lokale keuze en een eigen verantwoordelijkheid van iedere gemeente.

Financiering

De taken die belegd zijn bij de GGD worden gefinancierd via een gemeentelijke bijdrage per inwoner betaald door de 21 gemeenten van de MRE. In het gemeenschappelijk takenpakket van de GGD is er echter ook een onderdeel genaamd 'lokaal maatwerk' waarbij iedere gemeente afspraken maakt over de inzet van de GGD. Op dit moment gaat dit vooral over de gezondheid bevorderende taken maar er wordt gewerkt naar uitbreiding naar de jeugdgezondheid. De taken voor de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar zijn opgenomen in de lokale subsidieafspraken met de Zorgboog.

De wijze van financiering van de lokale inzet op de gezondheidsbevordering, buiten het gemeenschappelijk takenpakket, is een lokale keuze.

Hoofdstuk 2

Maatwerkvoorzieningen Wmo

2.1. Maatwerkvoorzieningen

2.1.1. Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 gaat de 'nieuwe Wmo' in werking. Hierin is het begrip maatwerkvoorziening opgenomen. Dit is vervangend voor een individuele voorziening. Bij maatwerkvoorziening gaat het om een op maat van de persoon afgestemd geheel van maatregelen (een arrangement).

De gemeenten hebben nu een resultaatverplichting in plaats van een compensatieplicht (Wmo tot 2015). Het gaat om maatwerk, resultaat en eigen verantwoordelijkheid. Nog meer dan in het recente verleden wordt de vraag van een inwoner in een brede context gezien. Het proces om te komen tot een vorm van ondersteuning, indien nodig, komt steeds meer centraal te staan.

Zelfredzaamheid en participatie zijn op de eerste plaats verantwoordelijkheid van de inwoner zelf. Er wordt een groter beroep op de eigen mogelijkheden van inwoners en op hulp van hun sociale omgeving gedaan, alvorens de gemeente via de Wmo ondersteuning gaat bieden.

Ook de verantwoordelijkheid van de begeleiding, de instructie bij de persoonlijke verzorging (gericht op algemene dagelijkse levensverrichtingen), kortdurend verblijf en beschermd wonen (ggz-c) zijn ondergebracht bij gemeenten. Dit zijn taken die tot 2015 op basis van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) werden uitgevoerd. Daarnaast krijgen gemeenten per 2015 de opdracht om "op elk moment van de dag telefonisch of elektronisch, anoniem, een luisterend oor en advies beschikbaar te stellen". Deze dienstverlening, hulp op afstand, voert Sensor, een landelijk werkende organisatie, tot 1 januari 2015 uit.

De nieuwe verantwoordelijkheden worden ingepast in de Wmo waarin de kanteling een prominente plek heeft. Logischerwijs zullen de (deels) nieuwe doelgroepen ook volgens het gedachtegoed van de kanteling worden benaderd: vraaggericht in plaats van aanbodgericht (loslaten van de verzekeringsgedachte ingevolge de AWBZ).

In de unit Zorg en Ondersteuning van Peel 6.1 vindt de beoordeling plaats met betrekking tot de maatwerkvoorzieningen, waarbij er gebiedsgericht gewerkt wordt. Dit betekent ook dat de inkoop van de maatwerkvoorzieningen zoveel mogelijk op Peelniveau plaatsvindt.

Het is belangrijk dat er een goede aansluiting bestaat tussen deze lokale infrastructuur en de maatwerkvoorzieningen die worden ingezet vanuit de unit zorg en ondersteuning zodat inwoners snel toegang krijgen tot de ondersteuning die ze nodig hebben (lokaal en/of regionaal).

2.1.2. Doelen en resultaten

Gezamenlijk willen we het volgende resultaat bereiken:

Een zorgzame samenleving waarbij er een goede balans is, ook in financiële zin, tussen eigen verantwoordelijkheid van inwoners (waaronder ook vrijwillige inzet) en de inzet van professionele maatwerkvoorzieningen

We stellen hiervoor de volgende doelen:

- De kosten van de inzet van maatwerkvoorzieningen dalen op termijn als gevolg van de inzet van en nadruk op eigen kracht, het eigen netwerk, preventieve en algemene (lokale) voorzieningen.
- Doorontwikkeling regionale uitvoeringsorganisatie:
  - Verder gaan op de reeds ingeslagen weg naar een gekantelde werkwijze waarbij eigen kracht, inzet van het informeel netwerk, wederkerigheid, zelfredzaamheid en participatie leidend zijn.
  - De regionale uitvoeringsorganisatie vormt het sluitstuk van de ondersteuning vanuit de lokale infrastructuur. Dit vraagt om concrete afspraken over afstemming, samenwerking en ieders rollen en verantwoordelijkheden vanuit zowel het lokale als het regionale.
  - Ontschotting binnen het sociale domein (zorg, jeugd en participatie) in de werkwijze van de regionale uitvoeringsorganisatie.
- Doorontwikkeling van nieuwe manier van inkopen (zowel in proces als in resultaat) van maatwerkvoorzieningen.
  - Qua proces wordt ingestoken, middels bestuurlijk aanbesteden, op overleg waarin ruimte is voor innovatie en alternatieven.
  - Qua resultaat wordt ingestoken op resultaatgerichte financiering waarbij het product niet centraal staat maar het bereikte resultaat. Dit betekent ook een nieuwe manier van contractbeheer (continue proces van overleg, afstemming en indien nodig bijstelling gemaakte afspraken en werkwijze).
  - Vanuit de gedachte 'een gezin, een plan, een regisseur' wordt toegewerkt naar de inkoop van ontschotte arrangementen binnen het sociale domein (participatiewet, Jeugd en Wmo).

2.1.3. Werkwijze

De werkwijze met betrekking tot de maatwerkvoorzieningen, is vastgelegd middels de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning. Een verdere uitwerking is terug te vinden in de Nadere Regels Maatschappelijke Ondersteuning.

Daarnaast zijn er (deel)overeenkomsten gesloten ter uitvoering van de maatwerkvoorzieningen (zoals begeleiding en beschermd wonen), zie hier voor ook de toelichting bij het hoofdstuk Handhaving en toezicht.

Naast bovengenoemde (deel)overeenkomsten op Peelniveau, is er vanuit het ministerie van VWS en de VNG besloten om landelijke inkoopafspraken te maken voor specialistische begeleiding voor zintuiglijk gehandicapten (ZG). Het gaat namelijk om een zeer beperkt aantal mensen per gemeente en om begeleiding vanuit specifieke expertise. Deze begeleiding wordt voor het grootste deel geleverd door een beperkt aantal landelijke opererende ZG-aanbieders. Voor deze groep zullen we zoveel mogelijk gebruik

maken van de landelijke raamovereenkomst, waarbij we zelf wel verantwoordelijk blijven voor de toegang en bekostiging tot deze vorm van ondersteuning.

Voor de taak 'hulp op afstand' is in Peelverband afgesproken om deze taak per 1 januari 2015 middels een subsidie te beleggen bij de LEV Groep, omdat hier een relevante verbinding gemaakt kan worden met andere taken die door de LEV Groep worden uitgevoerd.

2.1.4. Financiering

De financiering is uitgewerkt in Hoofdstuk 3.

2.2. Opvang en beschermd wonen

2.2.1 Inleiding

Een van de gemeentelijke opgaven binnen de Wmo is het bieden van opvang, waaronder maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen³. Primair is het een verantwoordelijkheid van de centrumgemeente Helmond om passende maatwerkvoorzieningen te bieden aan ingezetenen van de regio die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving en beschermd wonen of opvang behoeven in verband met psychische of psychosociale problemen of omdat zij de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld.

Voorbeelden zijn mensen met psychosociale, verslavings- of psychische problematiek en slachtoffers van huiselijk geweld. Zij ontvangen, al dan niet tijdelijk, ondersteuning bij het zo zelfstandig mogelijk wonen, het vinden van een dagbesteding, werk, financiële zaken en/of opbouw en onderhoud van een sociaal netwerk.

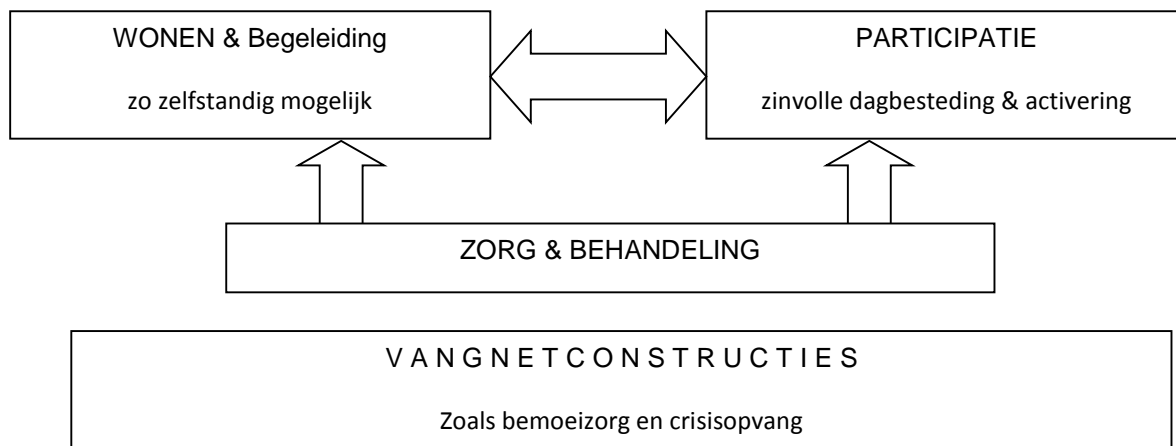
Naast deze centrum gemeentelijke verantwoordelijkheid is iedere gemeente verantwoordelijk voor het voorkomen van de inzet van maatwerkvoorzieningen als beschermd wonen en opvang. Daarnaast is iedere gemeente verantwoordelijk voor de nazorg voor inwoners die terugkeren naar de gemeente na verblijf in een regionale maatwerkvoorziening.

2.2.2. Doelen en resultaten

De ondersteuning richt zich op het versterken van participatie en begeleiden bij het wonen van kwetsbare inwoners. Zorg en behandeling staan daarbij in dienst van het (weer) kunnen participeren in de samenleving en/of het stabiliseren van de leefsituatie. De aansluiting bij lichtere nuldelijnsvoorzieningen en ondersteuning vanuit de lokale netwerken zijn van groot belang.

---

³ Het gaat hierbij om beschermd wonen met de grondslag psychiatrie, de huidige ZZP GGZ categorie C; een groot deel van deze doelgroep woont nu in (regionale) instellingen voor beschermd wonen, waarbij er geen sprake meer is van behandeling gekoppeld aan de woonomgeving.

De doelen en resultaten op dit beleidsveld zijn:

- inwoners die beschermd wonen of gebruik maken van de maatschappelijke opvang en/of vrouwenopvang wonen zo snel mogelijk weer zelfstandig of functioneren zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving met zo licht mogelijke ondersteuning en maximale benutting van eigen kracht en informele ondersteuning. Hiertoe krijgt iedere klant een maatwerktraject aangeboden (één inwoner/gezin - één plan - één regisseur) zoals dit nu al gebeurt in de kader van de maatschappelijke opvang;
- overlast en risicovolle situaties (o.a. veiligheid) kunnen worden beperkt door o.a. het inzetten van drang- en dwangtrajecten, georganiseerd in samenwerking met politie, justitie en uitkeringsinstanties;
- het beperken tot maximaal 90 uithuiszettingen per jaar in de Peel (waarvan 70 in Helmond) als gevolg van huurachterstanden en/of overlast;
- een adequaat vangnet voor inwoners, die het tijdelijk niet redden om zelfstandig te wonen of die nog onvoldoende in staat zijn een traject te (willen) volgen, dat in aard en omvang aansluit bij de vraag en dat binnen de beschikbare budgetten gerealiseerd kan worden;
- beperking van de instroom in de (individuele) maatwerkvoorzieningen gericht op beschermd wonen en opvang middels lokale inzet op preventie, versterking van het lokale netwerk en het adequaat organiseren van algemene voorzieningen;
- in het tweede kwartaal 2015 vaststellen welke diensten binnen de maatschappelijke opvang per 2016 middels bestuurlijke aanbesteding worden aangekocht;
- vaststellen hoe de toegang tot maatwerkvoorzieningen voor complexe doelgroepen wordt georganiseerd.
- in 2015 vaststellen of (en hoe) het beleidsterrein van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen per 2016 ingevoegd gaat worden in de GR Peel 6.1.

2.2.3. Werkwijze

Overgangsrecht beschermd wonen

Inwoners die op 1 januari 2015 een geldige indicatie op grond van de AWBZ hebben voor een zorgzwaartepakket (ZZP) C, behouden hun aanspraken tot 2020 (of korter als de indicatie geen vijf jaar meer loopt). Dit betekent echter niet dat er een garantie is dat inwoners recht hebben op precies dezelfde zorg en ondersteuning van hun huidige aanbieder. In samenspraak tussen inwoners en gemeente kan de ondersteuning op een andere manier worden geleverd.

Inkoop versus subsidiëring

Beschermd wonen valt onder de nieuwe, gedecentraliseerde taken en wordt op basis hiervan middels bestuurlijke aanbesteding ingekocht, waarbij dit voor de periode van het overgangsrecht neerkomt op een continuering van de samenwerking met huidige aanbieders.

Binnen de maatschappelijke opvang kennen we verschillende diensten, zoals ambulante woonbegeleiding, intramurale begeleiding en crisisopvang. In 2015 zal bekeken worden in welke mate dit mee kan lopen binnen het traject van bestuurlijke aanbesteding.

Regierol gemeente

Ondanks het feit dat de centrumgemeente primair verantwoordelijk is voor maatschappelijke opvang/vrouwenopvang en beschermd wonen hebben alle gemeenten een taak en verantwoordelijkheid op basis van onze Wmo-visie.

De regierol van de centrumgemeente bij beschermd wonen en de maatschappelijke opvang richt zich op de volgende zaken:

- procesregie op de maatwerktrajecten;
- ronde-tafel-gesprekken organiseren voor complexe casussen waarin partners niet zelfstandig tot oplossingen kunnen komen;
- beleidsregie:
  - maken van prestatieafspraken met maatschappelijke partners en deze monitoren;
  - afspraken met belangrijke ketenpartners zoals het zorgkantoor, woningcorporaties etc.

Toegang

De toegang tot de maatwerkvoorziening, waaronder beschermd wonen, verloopt via de regionale uitvoeringsorganisatie (zie paragraaf maatwerkvoorzieningen).

De toegang tot de maatschappelijke opvang verloopt nu via de huidige aanbieder. De financiering van de huidige taken rondom maatschappelijke opvang wordt opnieuw bezien, dit geldt dus ook voor het onderdeel toegang.

2.2.4. Financiering

Maatschappelijke opvang & vrouwenopvang

Voor de bekostiging van de maatschappelijke opvang en de Vrouwenopvang blijven de decentralisatie uitkeringen beschikbaar, voornamelijk zonder korting. Deze worden beschikbaar gesteld aan de centrumgemeenten (Helmond).

Beschermd wonen

Het budget voor beschermd wonen wordt per 1-1-2015 zonder korting gedecentraliseerd naar de centrumgemeenten.

2.3. Huiselijk geweld en kindermishandeling

2.3.1 Inleiding

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de preventie en aanpak van huiselijk geweld. Tot huiselijk geweld behoort o.a. (ex-)partnergeweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling, mishandeling van ouders, waarbij de mishandeling fysiek, seksueel, psychisch en materieel/financieel van aard kan zijn.

Dit beleidsterrein is echter breder dan de Wmo. Ook op het gebied van de Veiligheid is er een rol voor gemeenten. Zo wordt bijvoorbeeld het huisverbod op grond van de Wet tijdelijk huisverbod door de burgemeester opgelegd om een 'time-out' te creëren in een situatie van geweld. Nieuw is dat gemeenten verantwoordelijk worden voor het Jeugd domein, waardoor de verbinding met de aanpak van kindermishandeling nadrukkelijker vorm kan worden gegeven.

Voor een goede en effectieve aanpak van geweld in huiselijke kring is gezamenlijk regionaal beleid nodig. Weliswaar loopt de financiering van de opvang via de centrumgemeenten; de ketenaanpak van geweld in huiselijke kring betreft (juist) ook preventie, vroeg signalering en nazorg. Voor deze taken zijn ook de regiogemeenten verantwoordelijk. Uiterlijk 1 januari 2015 is er op niveau van de regio Zuidoost Brabant een regiovisie huiselijk geweld & kindermishandeling opgesteld, waarin we de visie, doelen en resultaten van dit beleidsthema naar een concrete aanpak vertalen en de verbinding in de keten leggen.

Per element wordt in de regiovisie vastgelegd of gemeenten de verantwoordelijkheid daarvoor met elkaar nemen, of dat ze die ieder voor zich nemen.

Hierbij moet er sprake zijn van een wisselwerking, dat wil zeggen dat de regionale samenwerking daar waar noodzakelijk het lokale deel maximaal faciliteert, en andersom dat het lokale deel optimaal aansluit op het regionaal deel.

2.3.2. Doelen en resultaten

Alle inwoners, volwassenen en kinderen hebben het recht om in veiligheid te leven en op te groeien.

Een effectieve aanpak bestaat uit vier hoofdelementen: preventie, vroeg signalering, adequaat opereren na een incident en nazorg. Een effectieve aanpak op huiselijk geweld en kindermishandeling is nodig om ervoor te zorgen dat:

- huiselijk geweld en kindermishandeling wordt voorkomen (preventie en vroeg signalering);
- het geweld stopt (melding, interventie en nazorg);
- recidive van zowel slachtofferschap én daderschap wordt voorkomen.

Deze aanpak moet zich vertalen in de volgende doelen en resultaten:

- het moet voor inwoners buitengewoon eenvoudig zijn om met eerstelijns professionals uit gezondheidszorg, onderwijs en welzijn vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling te bespreken.
- Alle instellingen en zelfstandigen in zorg en welzijn werken met een meldcode.
- Alle meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling worden binnen de vastgestelde termijnen adequaat opgepakt.
- Het percentage recidive huiselijk geweld en kindermishandeling neemt af.

- Voor alle incidenten waarbij meervoudige problematiek wordt vastgesteld wordt een casusregisseur aangesteld.
- Er zijn voldoende plekken in de regio beschikbaar voor adequate en veilige opvang.
- Landelijk worden bovenregionale afspraken gemaakt t.a.v. de opvang van bijzondere doelgroepen.
- T.a.v. preventie, vroeg signalering en nazorg dient iedere gemeente aanvullende resultaten te formuleren.

2.3.3. Werkwijze

Voor het realiseren van de beleidsdoelen en resultaten op het thema huiselijk geweld en kindermishandeling zijn met name een goede samenwerking tussen organisaties en adequate regievoering van groot belang. De beleidsregie ligt bij de gemeenten.

Gemeenten staan voor de opgave om regiovisies te maken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. Die opdracht hebben ze gekregen in de Kamerbrief van de Staatssecretaris van VWS van 14 december 2011.

In samenspraak met regiogemeenten stellen de centrumgemeenten Helmond en Eindhoven in 2014 een regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling op. De keten van de aanpak van huiselijk geweld bestaat uit preventie, vroeg signalering, adequaat opereren na een incident en nazorg. Het AMHK neemt in deze keten een belangrijke plek in. Per 1 januari gaan de medewerkers van de huidige Steunpunten Huiselijk Geweld en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling als één team functioneren.

Het jaar 2015 wordt gezien als overgangsjaar. Per 1 januari 2016 moet het nieuwe AMHK functioneren. Dat betekent dat voor 1 juli 2015 besluitvorming omtrent de nieuwe organisatie AMHK gereed moet zijn.

De onderdelen preventie, vroeg signalering en nazorg kunnen het best worden uitgevoerd binnen de lokale sociale infrastructuur, mits daaraan deskundigheid op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling is toegevoegd of beschikbaar is op de achtergrond. Dat is de infrastructuur die gemeenten nu aan het ontwikkelen zijn voor alle taken die zij in het kader van de decentralisaties gaan overnemen van het rijk.

In situaties van (acute) dreiging en escalerende onveiligheid, is een krachtige en snelle aanpak in nauwe afstemming met Politie en Justitie vereist. In dit soort situaties beschikt de burgemeester bovendien over twee instrumenten.

Ten eerste kan de burgemeester een tijdelijk huisverbod opleggen (op basis van de Wet Tijdelijk Huisverbod).

Indien er voor een kind een onveilige situatie dreigt, kunnen burgemeesters in de tweede plaats de Raad voor de Kinderbescherming verzoeken een maatregel tot verplichte opvoedingsondersteuning op te leggen. Het gaat dan om situaties waarin opvoedingsondersteuning voor de ontwikkeling van het kind noodzakelijk is, maar waarin deze niet vrijwillig wordt aanvaard. De verplichte opvoedingsondersteuning is een vorm van ondertoezichtstelling.

Als de Raad voor de Kinderbescherming en een burgemeester het met elkaar oneens zijn over de noodzaak van verplichte opvoedingsondersteuning, kan de burgemeester de Raad voor de Kinderbescherming dwingen de zaak aan de kinderrechter voor te leggen. In beide gevallen zijn snelheid van handelen, het onmiddellijk kunnen inzetten van hooggespecialiseerde professionals en nauwe afstemming met politie en justitie van belang. Het ligt voor de hand om de verantwoordelijkheid voor dit deel van het proces neer te leggen op het regionale niveau.

2.3.4 Financiering

De financiering van het beleidsveld huiselijk geweld en kindermishandeling kent verschillende financieringsbronnen:

Middelen AMK

Binnen de transitie jeugdzorgmiddelen die naar de gemeenten komen, wordt een budget geraamd voor het AMK. Inkoop van het AMK gebeurt centraal door de gemeente Eindhoven.

Doeluitkering Vrouwenopvang

Als centrumgemeente ontvangt Helmond via de doeluitkering Vrouwenopvang jaarlijks een bedrag van het rijk. Dit bedrag is bedoeld voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling voor de hele Peelregio, inclusief de opvangvoorziening.

Het nieuwe verdeelmodel voor deze doeluitkering, dat ingaat per 1-1-2015, heeft naar verwachting geen negatieve financiële consequenties. Tevens ontvangt Helmond gemeentelijke bijdragen van de regiogemeenten in het kader van een gemeenschappelijke regeling.

Rijksmiddelen voor opvang bijzondere doelgroepen

Per 2015 wordt een deel van de rijksmiddelen vrouwenopvang bestemd voor de specialistische opvang, die door enkele landelijke instellingen wordt geboden (o.a. mannenopvang, eerwraak en lover boy slachtoffers).

Hoofdstuk 3

Financieel kader

3.1. Inleiding

In het financieel kader gaat het erom op hoofdlijnen de verbinding te leggen tussen de beleidskeuzes, de bekostiging van het programma van de regionale uitvoeringsorganisatie, de bekostiging van de regiovoering op het lokale sociale netwerk en de financiële risico's die de decentralisatie met zich meebrengt.

Alvorens te verwijzen naar de exploitatiebegroting van de uitvoeringsorganisatie en de link tussen deze begroting en de begrotingen van de deelnemende gemeenten, worden ter verduidelijking op hoofdlijnen enkele reeds genomen besluiten vermeld die de nodige bepalingen bevatten omtrent uitvoeringskosten en programmakosten.

3.2. Gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam Peel 6.1

In de gemeenschappelijke regeling zijn financiële bepalingen opgenomen inzake de begroting van het openbaar lichaam. De begroting geeft inzicht in de operationele kosten en de te ontvangen inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten. Daarnaast geeft het jaarwerkplan inzicht in de programmakosten per deelnemende gemeente, zodanig dat deelnemende gemeenten deze kosten in hun eigen begroting kunnen opnemen.

3.3. Bekostigingsmodel regionale uitvoeringsorganisatie

Voorgaande gemeenschappelijke regeling plus aanvullende kaders die zijn vastgelegd in de besluiten 'gastheerschap', 'verdeelsleutels' en 'solidariteit' bevatten heldere bepalingen omtrent de uitvoeringskosten en de programmakosten.

In het bestek van dit beleidskader zijn met name de programmakosten en de met de gemeenten te maken afspraken hieromtrent van belang. De systematiek van afrekening van de programmakosten legt immers een direct verband tussen de kosten van uitvoering van regionale beleidskeuzes inzake maatwerkvoorzieningen en die van lokale uitvoering van meer algemene voorzieningen in de "nuldelijn".

In dit beleidskader Wmo worden de doelgroepen en de beoogde (regionaal uit te voeren) maatwerkvoorzieningen benoemd, in de lokale beleidsplannen Wmo wordt de inzet op de voorzieningen in de "nuldelijn" vormgegeven. Deze beleidskeuzes vormen de onderbouwing van de financiële ramingen in de exploitatiebegroting van de gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie en de begrotingen van de deelnemende gemeenten.

3.4. Exploitatiebegroting GR

De financiële ramingen die met de beleidskeuzen samenhangen worden opgenomen in een exploitatiebegroting van de Gemeenschappelijke Regeling (GR), vanuit welke begroting vervolgens een link gemaakt moet worden naar de begrotingen van de deelnemende gemeenten.

In algemene zin bestaan de kosten van de regionale uitvoeringsorganisatie uit programmakosten voor het treffen van maatwerkvoorzieningen op grond van bestaande taken (historisch) en nieuwe taken (budgettair neutraal). De programmakosten per deelnemende gemeente worden gemaakt op basis van gezamenlijke keuzen in inkoop en bekostiging van regionale taken en afspraken per gemeente op basis van de geraamde afname van maatwerkvoorzieningen.

De opbrengsten van de regionale uitvoeringsorganisatie bestaan vervolgens uit de uitvoerings- en beheerskosten GR per deelnemende gemeente op basis van de verdeelsleutel.

De eerste exploitatiebegroting voor 2014 en 2015 is opgesteld.

Programma 1 betreft de uitvoering van de Wmo. Deze is van start gegaan per 1-7-2014. In dit programma wordt naast een inhoudelijke toelichting aangegeven wat de kosten zijn (exploitatiebegroting). Ook zijn er enkele kengetallen opgenomen.

Programma 2 'Jeugdzorg' en programma 3 'Participatiewet' en de bijbehorende begrotingen zullen in de loop van 2014 worden gevuld.

Uiteraard is het van belang zicht te krijgen op de uitgaven, zowel op lokaal niveau als op Peelregio niveau en op het niveau van de Metropoolregio Eindhoven. Dit inzicht wordt meer helder op het moment waarop de resultaten van de inkooptrajecten bekend zijn.

Bij gelegenheid van de vaststelling van de begroting 2015 stellen de gemeenteraden de budgetten voor de uitvoerings- en beheerskosten van de GR en de lokale nuldlijn beschikbaar. De (in de meeste gemeenten jaarlijkse) uitvoeringsprogramma's die volgen uit de beleidsplannen Wmo geven vervolgens een meer gedetailleerd beeld van de kostenplaatsen en kostensoorten van de uitvoering van de Wmo en het lokale sociaal domein.

De visie op de plaats, omvang en inhoud van het sociaal domein in de lokale (programma-)begroting van de deelnemende gemeenten zal per gemeente verschillen.

3.5. Sociaal Deelfonds

Het rijk heeft afgesproken gemeenten ruime beleidsvrijheid te geven in de te decentraliseren taken. Daarbij past ook één ontschot budget, "het sociaal deelfonds", om deze taken uit te kunnen voeren. Het Rijk stelt bestedingsvoorwaarden aan het deelfonds sociaal domein. De bestedingsvoorwaarden zijn van tijdelijke aard en worden na drie jaar (met ingang van 2018) verwijderd. Gedurende de periode van drie jaar kan de kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van het sociale domein goed worden gevolgd.

Risicoanalyses geven voorsnog aan dat in de periode 2015 tot en met 2017 extra middelen noodzakelijk zijn om de nieuwe taken verantwoord op te pakken en toe te werken naar een budgettair neutrale uitvoering ingaande 2018.

De door het Rijk in te voeren systematiek van het sociaal deelfonds biedt gemeenten de mogelijkheid tot het instellen van een ontschotte egaliseringsreserve ten behoeve van de financiering van het lokaal sociaal domein. Dit is uiteraard een keuze van iedere deelnemende gemeente zelf.

Update 11 september 2014: sociaal deelfonds komt te vervallen

Het sociaal deelfonds binnen het gemeentefonds komt te vervallen. Minister Plasterk heeft het wetsvoorstel op 11 september ingetrokken, onder meer op basis van een advies van de Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer gaf in overweging de bestedingsvoorwaarde van het deelfonds sociaal domein los te laten en de middelen te verstrekken via een integratie-uitkering binnen het gemeentefonds. De Algemene Rekenkamer stelde tenslotte dat de bestedingsvoorwaarde niet past, ook niet tijdelijk, bij het uitgangspunt van de komende decentralisaties.

Het laten vervallen van de bestedingsvoorwaarde heeft consequenties voor de uitkeringsvorm waarmee de nieuwe middelen worden verstrekt. De middelen zullen vanaf 2015 voor drie jaar worden verstrekt via één integratie-uitkering in de zin van artikel 5, tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet, en blijven apart zichtbaar op de gemeentefondsbegroting.

Er is voor een integratie-uitkering gekozen, zodat de middelen voor de termijn van drie jaar apart zichtbaar kunnen blijven op de begroting, maar ook omdat de termijn van drie jaar nadrukkelijk is bedoeld als overgangstermijn. Het kabinet wil de middelen vanaf 2018 via de algemene uitkering verstrekken. Slechts indien dit om verdeelmodeltechnische redenen niet mogelijk zou blijken, zal worden gekozen voor behoud van de integratie-uitkering.

Het vervallen van de bestedingsvoorwaarde betekent dat de middelen behorend bij de nieuwe taken in de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en het gebundelde participatiebudget zoals dat per 1 januari 2015 voor de Participatiewet geldt per 2015 geheel vrij te besteden zijn voor gemeenten. Dit geeft gemeenten maximale vrijheid om, binnen de kaders van de wetgeving, eigen afwegingen te maken, bijvoorbeeld over het betrekken van andere (bestaande) middelen in het gemeentefonds. Dit past geheel bij de decentralisatie van deze taken en is naar het oordeel van het kabinet een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle uitvoering.

Reeds op 17 september 2013 benoemde de raad van Asten het uitgangspunt dat de uitvoeringsorganisatie wordt vormgegeven binnen de huidige en toekomstige budgetten voor verstrekking van de individuele Wmo-voorzieningen. De budgetten voor de kosten van de te verstrekken voorzieningen aan burgers, blijven voor rekening van de individuele gemeenten.

Het college van burgemeester en wethouders zal verantwoording afleggen aan de gemeenteraad over de wijze waarop de middelen worden ingezet alsmede over de rechtmatige en doelmatige besteding ervan.

3.6. Planning en control

De periode 2015-2017 staat in het teken van de transformatie en het opdoen van ervaringen. Daarnaast is het van belang om de effecten van het beleid in beeld te brengen.

Gaat bijvoorbeeld het 'sociaal netwerk nulde lijn' of de 'dorpsondersteuning' er echt voor zorgen dat mensen minder vaak een beroep doen op specialistische hulp? Is er echt sprake van een passend zorgaanbod? Werkt de preventie?

De gebruikelijke planning- & control-instrumenten kunnen in deze periode leiden tot bijstellingen in beleid en uitvoering op basis van ervaringen, in lijn met het tijdelijke karakter van het sociaal deelfonds en de hierin opgenomen egalisatiemogelijkheden. Vanaf 2018 maken de nieuwe verantwoordelijkheden naar verwachting deel uit van de gemeentelijke planning & control cyclus.

3.7. Toezicht en sturing

3.7.1. Inleiding

Voor het toezicht in de Wmo, vormt sturing een belangrijk middel. Deze sturing wordt op verschillende wijzen vorm gegeven. Hieronder komen we terug op de sturing middels inkoop en subsidie, waarbij met de betrokken partijen niet alleen afspraken worden gemaakt over de inhoud van de taak, maar ook over de wijze van monitoring door de gemeente en o.a. de kwaliteitseisen en cliëntenparticipatie.

Een belangrijk element in het toezicht is het correct gebruik van gegevens, daarom staan we even kort stil bij het delen van cliëntgegevens en de waarborg van de privacy.

3.7.2. Sturing middels inkoop en subsidie

De gemeenten in de Peelregio sloten, na gezamenlijk te hebben gekozen voor een traject van bestuurlijk aanbesteden, op 23 januari 2014 een Basisovereenkomst Sociaal Domein Wmo. Op basis van deze overeenkomst gaan zij de wetgeving op het gebied van het sociaal domein binnen het daarvoor beschikbare budget uitvoeren. Zij hanteren daarbij de uitgangspunten zoals die zijn vastgelegd in het beleidskader begeleiding in de Wmo "Met beleid vernieuwen" (mei 2012) en de nota "Uitvoeringsorganisatie Peelsamenwerking Wmo" (juni 2013).

Onderhavig regionaal beleidskader vormt een update van deze uitgangspunten, daar waar de nieuwe Wmo 2015 hier aanleiding voor geeft.

De basisovereenkomst werd opengesteld voor dienstverleners, en leidt tot een concept voor een Deelovereenkomsten voor het leveren van Maatwerkvoorzieningen Begeleiding, Beschermd Wonen en kortdurend verblijf. Daar waar vervoer nadrukkelijk deel uit maakt van de maatwerkvoorzieningen, vormt dit onderdeel van de Deelovereenkomsten. Dienstverleners die deze overeenkomsten ondertekenen gaan akkoord met een inspannings- en resultaatfinanciering op basis van het principe van vernieuwingen in het aanbod, waarvoor er gewerkt wordt met een ontwikkelagenda.

Binnen de overeenkomsten is tevens vastgelegd hoe de monitoring op de afspraken wordt vormgegeven. O.a. is gesteld dat we toe zien op de naleving van de gestelde kwaliteitseisen via periodieke overleggen met dienstverleners, een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek en het zo nodig in overleg met de inwoner ter plaatse controleren van de geleverde individuele maatwerkvoorziening.

Lokaal wordt invulling gegeven aan sturing op uitkomsten via de subsidies. De instellingen en organisaties die worden gesubsidieerd vormen samen het aanbod en dragen actief bij aan het behouden en versterken van de sociale cohesie. Middels

(herijking van) het subsidiebeleid kunnen zij gestimuleerd worden om hun activiteiten meer nadrukkelijk te richten op preventie, zelfredzaamheid en participatie van inwoners, zodat iedereen kan meedoen aan de samenleving.

Bij een meerwaarde voor de afzonderlijke Pealgemeenten, kan sprake zijn van regionale subsidies, bijvoorbeeld bij een gedeeld belang of efficiencywinst.

Onderdeel van de eerder genoemde ontwikkelagenda is de relatie tussen welzijn en zorg voor wat betreft de samenwerking en ook de financiering. Over het algemeen is dit tot 2016 nog strikt gescheiden waarbij welzijn over het algemeen middels subsidie wordt gefinancierd en de zorg middels inkoop.

3.7.3. Cliëntenparticipatie

Bij cliëntenparticipatie kan het zowel gaan om participatie bij het opstellen van beleid als om cliëntenparticipatie bij de uitvoering van beleid.

Reden om de cliënten/doelgroepen te betrekken betreffen vaak hun input om te komen tot goed en verantwoord beleid en passende dienstverlening. Hierbij zijn de cliënten ervaringsdeskundigen en belanghebbenden.

Bij het opstellen van het beleid zijn voor de transities de Wmo-raden, de cliëntenraden WWB/WSW en de cliëntenraad Werkplein de officiële adviesorganen. Zij hebben wettelijk het recht om te adviseren. Hun werkwijze is geënt op de ambtelijke/bestuurlijke routing van gemeenten. Hierbij zijn de cliëntenraden WWB/WSW en Werkplein gekoppeld aan de Participatiewet en de Wmo-raden aan Wmo en Jeugd.

Overigens bestaan er per gemeente grote verschillen in benaming, plaats en functie van deze adviesorganen.

Onderwerp van bespreking met de Wmo-raden is een proces waarlangs op termijn 3D-breed cliëntenparticipatie plaatsvindt. Dat betekent onder meer afstemming over: planning, de plaats van cliëntenparticipatie, de plaats en positie van de participatie en de wijze waarop de participatie wordt ingebed in het lokale proces.

Ook moet er overeenstemming met de bestaande participatieorganen gevonden worden over de wijze waarop de nieuwe doelgroepen worden ingebed in de bestaande organen.

De adviesorganen vormen ook een deel van de monitoring op afspraken. Zij vormen in die zin in luisterend oor in de samenleving en krijgen vanuit daar signalen over de uitvoering van het beleid. Deze signalen vormen input voor de gesprekken met de aanbieders.

Zoals hierboven al kort benoemd, wordt er ook vorm gegeven aan cliëntenparticipatie middels een jaarlijks cliënt-ervaringsonderzoek. De ervaringen die hieruit naar voren komen, vormen input voor het beleid en daarmee ook voor de afspraken die we met onze aanbieders maken.

3.7.4. Kwaliteitseisen

In de wetsvoorstellen met betrekking tot de decentralisaties zijn ten aanzien van de verschillende kwaliteitsdimensies en het te organiseren toezicht eisen opgenomen. Het is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van gemeenten om zaken te regelen als klachtrecht, medezeggenschap, het stellen van kwaliteitseisen aan het aanbod en het organiseren van toezicht.

Binnen de Wmo, wordt dit opgepakt binnen enerzijds de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning en daarnaast middels de verschillende (deel)overeenkomsten met de uitvoerders van de Wmo.

3.7.5. Delen van gegevens en waarborg privacy van cliënten

De decentralisaties en de beoogde integrale werkwijze brengt met zich mee dat wij, meer dan voorheen, persoonsgegevens van inwoners zullen verwerken. Hierbij is de Wbp leidend. Dit wil zeggen dat bij gegevensuitwisseling altijd overwogen moet worden:

- Welke gegevens worden in welke situaties tussen welke professionals uitgewisseld?
- Wat is het doel van die uitwisseling?
- Waarom is de uitwisseling noodzakelijk? Zijn er geen minder ingrijpende alternatieven?
- Hoe worden de grondrechten van betrokkenen (inwoners en professionals) geborgd?
- Wat zijn de rechten (en eventueel plichten) van de betrokken inwoners hierin?

De ruimte voor gegevensdeling en uitvraag moet zijn ingebed in een zorgvuldig proces om bovenmatige en onnodige gegevensdeling en uitvraag te voorkomen.

De inwoner moet erop kunnen vertrouwen, dat de gemeente en samenwerkingspartners niet onnodig of bovenmatig persoonsgegevens verwerken (delen of uitvragen). Om dat te kunnen borgen is een zorgvuldig en transparant proces noodzakelijk, waarin steeds bij elke volgende stap in het proces de afweging wordt gemaakt welke gegevens relevant en noodzakelijk zijn.

Naast de eigen verantwoordelijkheid van partners in het netwerk is de gemeente (eind)verantwoordelijk voor de regie over, en de zorgvuldigheid van de gegevensuitwisseling en maakt daarover afspraken met andere partijen. Deze verantwoordelijkheid betekent dat het college van burgemeester en wethouders verantwoording verschuldigd is aan de raad over het proces van gegevensuitwisseling en privacy en beveiliging.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de gemeente professionals kan *overrulen*, als deze vanuit hun beroepsgeheim of ethiek, uitwisseling niet gewenst vinden.

Hoofdstuk 4

De Wmo lokaal

4.1. Inleiding

Zoals uit het voorgaande deel blijkt, en in het verlengstuk van wat het Rijk voor ogen staat, leggen we de nadruk op wat onze burgers zelf kunnen. Onze burgers zijn in beginsel zelf verantwoordelijk voor hun eigen welzijn en dat van hun eigen omgeving.

Daar waar mensen ondersteuning nodig hebben omdat zij (tijdelijk) niet (volledig) kunnen participeren in de samenleving vanwege psychische, sociale, verstandelijke, fysieke of financiële beperkingen gaan we samen met onze burgers zoeken naar oplossingen. Met andere woorden waar de kwetsbaarheid groot is en de eigen kracht tekort schiet, is ondersteuning noodzakelijk. De wijze waarop de ondersteuning aan burgers geboden wordt, is persoonlijk en dus maatwerk.

Daar waar het gaat om de maatwerkvoorzieningen (voorheen de individuele voorzieningen) en hele specialistische vormen, trekken we hierin gezamenlijk op in de regio (Peel 6.1). Het gaat dan om de top van de onderstaande piramide.

Lokaal ligt echter de basis die voorliggend is aan deze regionale inzet en waarmee we ook een belangrijke invulling geven aan de 'couleur locale'. Deze lokale inzet, is verwoord in dit hoofdstuk. De focus ligt op preventie, het versterken van het lokale netwerk en

voegtijdige inzet van ondersteuning vanuit de omgeving of via algemene en collectieve voorzieningen. Hieronder vindt u een nadere uitwerking van deze lokale inzet.

In tegenstelling tot het Beleidsplan Wmo 2012-2015, is het voorliggende beleidsplan in principe alleen voor Asten geschreven, zodat de colour locale het beste tot zijn recht komt. Echter de samenwerking met Someren wordt voortgezet, bijvoorbeeld daar waar we gezamenlijke partners hebben zoals Onis Welzijn en de LEV groep. Of daar waar we gezamenlijke voorzieningen hebben zoals de Basisvoorziening Asten-Someren. Maar ook de basis van de visie op het versterken van het lokale netwerk, de preventie en communicatie wordt gedeeld.

4.2. Samen bouwen aan een sterk sociaal netwerk

4.2.1. Aanleiding

Ter voorbereiding van de ondersteuning van het lokale netwerk hebben we vanuit de gemeenten Asten en Someren de afgelopen jaren verschillende bijeenkomsten georganiseerd met diverse partners in het kader van Welzijn Nieuwe Stijl. Tijdens deze bijeenkomsten is de gemeente in het kader van het thema 'Regiefunctie van de gemeente ter ondersteuning van de gemeenschap' nadrukkelijk gevraagd een concept hiervoor te ontwikkelen, vanuit de volgende gedachten:

- sturen op (prikkelen, ondersteunen) mobiliseren eigen kracht en verantwoordelijkheid burgers, bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen;
- richting geven aan en grip houden op de bestuurlijke gewenste beleidsrichting en het beoogde maatschappelijke effect (initiërend);
- ambtelijk apparaat compact en flexibel, richten op het (laten) realiseren van het beoogde maatschappelijke effect ('in principe niet zelf operationeel, geen uitvoerend welzijnswerk');

Tijdens de ontwikkeling van het regieconcept hebben wij gesprekken gevoerd met de "sleutelpartners" en het concept gepresenteerd bij de Participatieraad en de commissie Burgers. De reacties van deze organen zijn meegenomen en leidden tot onderstaande visie.

4.2.2. Visie organisatiemodel Asten

In een lokaal sociaal netwerk vindt samenwerking plaats tussen diverse partners (zowel professioneel als informeel) die actief zijn op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, jeugdbeleid, werk en inkomen, veiligheidsbeleid, cliëntondersteuning en gezondheidsbeleid. De inzet van de partners die deelnemen in het lokaal sociaal netwerk verschilt per dorp, kern en zelfs per wijk. Het lokaal sociaal netwerk bestaat in ieder geval uit een vaste kern, een aantal sleutelpartners, en een flexibele schil. Daarbij zijn de sleutelpartners (en flexibele schil) alleen op die momenten actief wanneer de inbreng van de organisatie nodig is.

De scope van het sociaal netwerk binnen het sociaal domein is ruim en bestrijkt (zonder uitputtend te kunnen zijn) in aanvang de volgende onderwerpen en leefgebieden:

- a. Cliëntondersteuning, algemene voorzieningen, opvoedondersteuning, mantelzorgondersteuning, ouderenwerk, dagbesteding, vrijwilligerswerk, maatjes;
- b. Leefbaarheid, veiligheid, wijk- en dorpsondersteuning en bijzondere aandacht vragende Astenaren;
- c. Maatwerkvoorzieningen Wmo, jeugd en participatie, opvang en beschermd wonen, crisissituaties, minimaregelingen, 24 u hulp op afstand;
- d. Wijkverpleging en kleinschalige persoonsgerichte zorg dicht bij de patiënt (huisartsen, wijkverpleegkundigen, lokale zorgaanbieders), lokaal gezondheidsbeleid, leefstijl.

Het lokaal sociaal netwerk is nadrukkelijk geen "sociaal wijkteam" en ondersteunt burgers, vrijwilligers en professionals die actief zijn op bestaande "vindplaatsen" en "aanspreekpunten".

Het lokaal sociaal netwerk is nadrukkelijk géén "sociaal wijkteam", welke organisatievorm veelal in steden wordt geïntroduceerd. Asten is relatief klein en kent diverse natuurlijke vindplaatsen en aanspreekpunten in het sociaal domein, waaronder bijvoorbeeld de maatschappelijke knooppunten (dorpssteunpunt Heusden, burgerinitiatief dagbesteding Ommel, steunpunt voor dorps- wijk- en cliëntondersteuning de Beiaard, wijkondersteuningspunt de Stip, basisvoorziening participatie Asten-Someren), scholen etc. De functie van het sociaal netwerk ondersteunt deze "vindplaatsen" en "aanspreekpunten" en de werkers die hier actief zijn.

Het team van het maatschappelijk knooppunt in de Beiaard ontvangt professionele coaching bij hun functies van cliëntondersteuning en klankbord en coördinatie tussen de dorps- en wijkondersteuners en het gebiedsgericht team van de uitvoeringsorganisatie Peel 6.1.

4.2.3. Doelen en resultaten

Het proces en de organisatie van het lokale netwerk kenmerkt zich door:

- optimaal benutten van eigen kracht en sociaal netwerk;
- signalering en bereik van kwetsbare inwoners;
- vaste aanspreekpunten voor netwerkpartners die duidelijk gecommuniceerd zijn;
- inzicht in de expertise en het aanbod van de verschillende netwerkpartners en zo in staat zijn om bij de verheldering van de vraag van de burger de juiste organisatie in het netwerk te betrekken;
- kennis van drijfveren van vrijwilligers en mantelzorgers en waardering voor de inzet van deze inwoners;
- identificatie van blinde vlekken die het netwerk niet of onvoldoende kan oppakken;
- bewandelen van onconventionele wegen die los staan van het bestaande dienstenaanbod.

Het lokale netwerk levert het volgende resultaat op:

- burgers en netwerkpartners weten de weg naar informatie en hulp te vinden;
- burgers zijn ondersteund in hun zelfredzaamheid en het inzetten van hun sociale netwerk;
- burgers hebben het gevoel dat hun belang gediend wordt;

- de vragen van burgers zijn bij de juiste netwerkpartner(s) terecht gekomen en hebben via inzet van het netwerk geleid tot een adequaat arrangement;

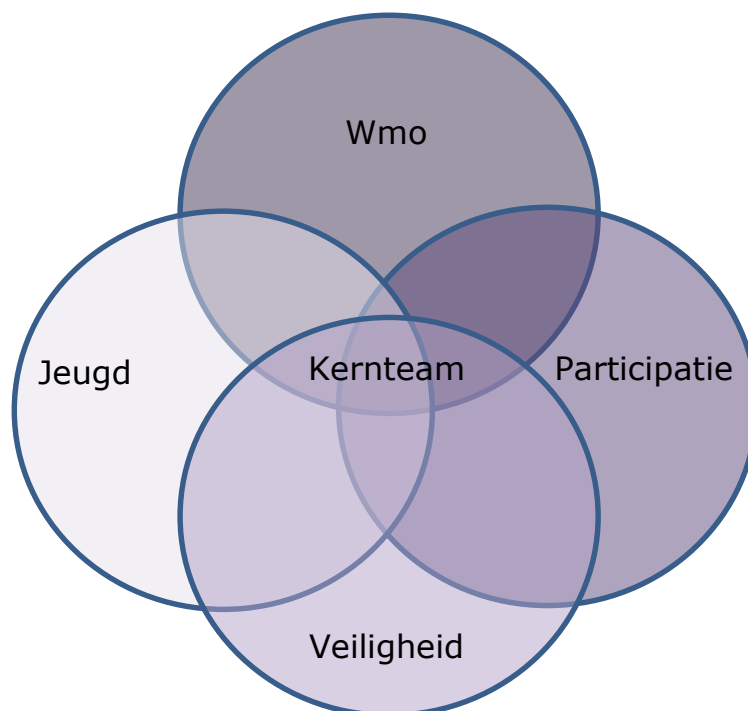
4.2.4. Werkwijze

4.2.3.1. Kernteam

De kern oftewel "spil" van het lokaal sociaal netwerk bestaat uit een team van vier vaste medewerkers op schakelfuncties in de vier deelnetwerken van het sociaal domein (Wmo, Jeugd, Participatie en Veiligheid) onder leiding van een coördinator van de gemeente. Het Kernteam heeft een procesrol bij het optreden van knelpunten in het netwerk en bewaakt de integraliteit. Het kernteam werkt ondersteunend en faciliterend aan het netwerk; iedere sleutelpartner behoudt zijn eigen verantwoordelijkheid in het deelnetwerk.

Het Kernteam heeft een procesrol bij het optreden van knelpunten in het netwerk en bewaakt de integraliteit. Het kernteam bestaat uit schakelfunctionarissen in de deelnetwerken in het sociaal domein, te weten Wmo, Jeugd, Participatie en Veiligheid.

Het Kernteam komt zo vaak als nodig is, doch minimaal 4x per jaar, bij elkaar. Het kernteam wordt ondersteund en gefaciliteerd door een coördinator met "doorzettingsbevoegdheid" en administratieve ondersteuning van de gemeente. De gemeente is eindverantwoordelijk.

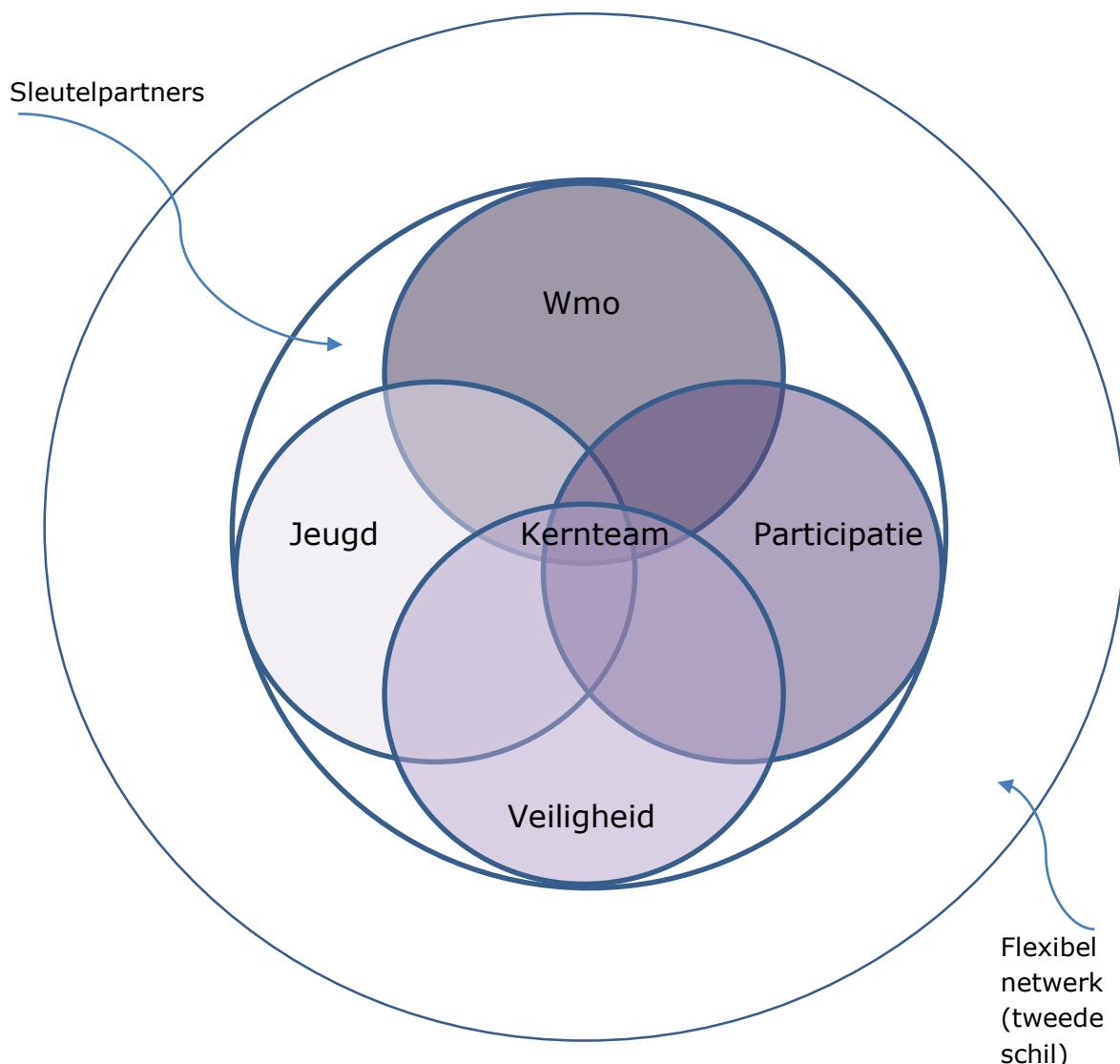
4.2.3.2. Twee schillen van organisaties

Om het Kernteam heen zitten twee schillen van organisaties. In de eerste schil zitten de formele en informele organisaties, oftewel "sleutelpartners" die een groot deel van het basisaanbod faciliteren in het lokaal sociaal domein in Asten. Ook organisaties met minder aanbod, maar grote betrokkenheid bij het werk van het netwerk kunnen daarin deelnemen.

In de tweede (flexibele) schil zitten formele en informele organisaties die een relatief klein deel van de inwoners bedienen, maar wel direct betrokken zijn bij het netwerk. Zij zijn actief en nemen deel aan overleg wanneer dat nodig is.

Het Kernteam stelt, naar eigen inzicht en op basis van verzoeken uit het veld, de eerste en tweede ring samen. De samenstelling kan in de loop van de tijd wisselen. Redenen om deel te nemen in één van de ringen zijn:

- a) contractuele c.q. gesubsidieerde betrokkenheid,
- b) ongebonden relatie,
- c) bekendheid,
- d) vindbaarheid,
- e) coördinatie en afstemming bij uitvoering van arrangementen,
- f) samenwerking aan het vergroten van de redzaamheid van inwoners.

4.2.3.3. Sleutelpartners

Sleutelpartners zijn vaste partners in het netwerk uit het lokaal sociaal domein, waaronder diverse door de gemeente gecontracteerde/gesubsidieerde (professionele) welzijnsinstellingen, vrijwilligersorganisaties en burgerinitiatieven, zoals:

1. Uitvoeringsorganisatie maatwerkvoorzieningen Wmo, jeugd en participatie (w.o. minimabeleid en schulddienstverlening) Peel 6.1.,
2. ONIS welzijnsdiensten,
3. LEV-groep welzijn en maatschappelijke dienstverlening,
4. MEE cliëntondersteuning mensen met een beperking (verstandelijk, lichamelijk, zintuiglijk, autisme, niet aangeboren hersenletsel),
5. Atlant Groep werken naar vermogen (basisvoorziening Asten-Someren),
6. Huisartsen en praktijkassistenten,
7. Savant Zorg, wijkverpleegkundige, zorg thuis, zorg en wonen, maaltijden, hulpmiddelen, activiteiten en dagopvang, wijkverpleging
8. Zorgboog, wijkverpleegkundige, zorg en ondersteuning, kraamzorg en jeugdgezondheidszorg, cursussen en gemaksdiensten, wijkverpleging,
9. Amaliazorg, zorg thuis, zorg en wonen, maaltijden,
10. Politie en coördinator integrale veiligheid,
11. KBO's, participatie en collectieve en individuele belangenbehartiging senioren,
12. Astense gehandicaptenvereniging,
13. Hartentroef, hartpatiëntenvereniging,
14. De Zonnebloem, persoonlijk contact en activiteiten voor langdurig lichamelijk zieken, lichamelijk gehandicapten en hulpbehoevende ouderen,
15. Marokkaanse Gemeenschap Asten,
16. Kans Plus,
17. Dorpsraad Heusden,
18. Burgerinitiatief werkgroep dagbesteding Heusden,
19. Dorpsraad Ommel,
20. Burgerinitiatief werkgroep dagbesteding Ommel,
21. Advies commissie wonen VAC.

Hun inzet in het netwerk hangt af van de onderwerpen die aan de orde worden gesteld.

4.2.3.4. Flexibele schil

De tweede ring betreft een flexibele schil van partners, die minder vaak nodig zijn bij onderwerpen die spelen in het lokaal sociaal domein, of zich bevinden op het terrein van specialistische individuele maatwerkvoorzieningen. Zij participeren alleen wanneer hun inbreng nodig is, bijvoorbeeld wanneer ze zelf casuïstiek hebben aangedragen voor bespreking in het lokaal sociaal netwerk. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om partners die een belangrijke rol spelen bij een casus, zoals het Veiligheidshuis, woningcorporaties, regionaal opererende zorgaanbieders, scholen, kinderopvangorganisaties, sportverenigingen, kerkelijke organisaties, bedrijven, maar bijvoorbeeld ook een notaris.

4.2.3.5. Sturing en regie in een convenant

Voor een goede samenwerking in het lokaal sociaal netwerk is het noodzakelijk dat er aan enkele randvoorwaarden wordt voldaan. Op de eerste plaats moeten de sleutelpartners een gezamenlijke visie formuleren op de samenwerking en doelstelling van het lokaal sociaal netwerk.

Voor een sterke positionering van het lokaal sociaal netwerk is het van belang de positie en de werkwijze van het lokaal sociaal netwerk te borgen in het beleidsplan Wmo en in een convenant tussen de netwerkpartners

Voor een sterke positionering van het lokaal sociaal netwerk is het van belang de positie en de werkwijze van het lokaal sociaal netwerk te borgen in het beleidsplan Wmo en in een convenant tussen de netwerkpartners.

Aan het convenant dient een (eenvoudig) privacyprotocol te worden verbonden om bij het delen van gegevens de privacy van burgers te waarborgen.

De communicatie in het netwerk dient plaats te vinden in een beschermde omgeving, met gebruikmaking van reguliere tools (smartphone) en 'cloudservices' (netwerkagenda, zorgsite). Daarbij benadrukken we dat er géén nieuwe registraties etc. worden opgezet; de professionele organisaties beschikken immers ieder over hun eigen 'suites' hiervoor.

4.2.3.6. Netwerksamenwerking

In het lokaal sociaal netwerk behouden alle partners hun eigen (al dan niet wettelijke) verantwoordelijkheden. Het karakter van een netwerksamenwerkingsverband vraagt om een gezamenlijke visie, gedeelde ervaren meerwaarde van samenwerking en vertrouwen tussen de deelnemers in het netwerk. Inherent aan de organisatievorm van een netwerksamenwerkingsverband is ook dat de casusregie, vanwege het horizontale samenwerkingskarakter, niet altijd bij dezelfde persoon of organisatie ligt. Dat vraagt om heldere afspraken over de samenwerking: wie, waarom en met welke inzet deelneemt, en wie waarover, op welk niveau, regie voert.

Op het niveau van de regie op de (regionale) samenwerking bij de uitvoering van maatwerkvoorzieningen is dat de regionale uitvoeringsorganisatie Peel 6.1.

Bij de indicatiestelling voor de maatwerkvoorzieningen dient de vraag van de klant, ook als die primair is gericht op het verkrijgen van een maatwerkvoorziening, eerst in een breder kader geplaatst te worden. Hierbij wordt gekeken naar zijn sociale situatie, kunnen actief zaken gesignaleerd worden (denk aan schulden, laaggeletterdheid, positie van de mantelzorger) en wordt gestimuleerd dat hij participeert en zijn netwerk versterkt.

Daarbij staat de aandacht voor het lokale sociale domein centraal en niet alleen de vraag naar een maatwerkvoorziening. Vanuit deze houding worden rechtstreekse vragen aan de regionale uitvoeringsorganisatie waarbij inzet van het lokale veld effectief kan zijn "terugverwezen" naar het lokaal netwerk.

Op operationeel lokaal niveau is er onderscheid tussen procesregie en casusregie. Procesregie ligt bij het Kernteam van het lokaal sociaal netwerk.

Casusregie is gericht op één specifieke casus en ziet erop toe dat er goede afspraken worden gemaakt en dat die ook worden nagekomen. In principe wordt de casusregie

gevoerd door de partner met de expertise, waar het zwaartepunt van de problematiek ligt. De partners zijn zelf verantwoordelijk voor het aandeel dat de eigen organisatie heeft binnen een casus en de inbreng die ze levert (expertise en interventies). De casusregisseur is verantwoordelijk voor een integraal plan van aanpak.

4.2.3.7. Inzet en werkzaamheden van partners

De inzet en de werkzaamheden van de sleutelpartners worden vanuit een integrale benadering van de vraag afgestemd op elkaar. Bij professionele organisaties wordt dit verankerd in uitvoeringsovereenkomsten die verbonden zijn aan het verstrekken van budgetsubsidies.

Bij vrijwilligersorganisaties wordt een stimulerend subsidiebeleid gevoerd via projectsubsidies Wmo en participatiesubsidies.

De inzet van professionals op operationeel niveau is flexibel: partners zijn aanwezig waar en wanneer dat nodig is. Daarbij dient men rekening te houden met de specifieke deskundigheid die vereist is voor een bepaalde casus. Het is een verantwoordelijkheid van de professionele sleutelpartners (vertegenwoordigd in het kernteam) om hier een slimme invulling aan te geven.

De sleutelpartners in de eerste schil van het netwerk zijn zichtbaar en herkenbaar, zoveel mogelijk in de eigen omgeving van de hulpvrager. Er is geen opgelegde gebiedsgerichte benadering of "loketten" per wijk of kern: op alle vind- en ontmoetingsplaatsen kunnen vragen en signalen worden opgepakt.

Het netwerk is dienstbaar aan en ondersteunend/versterkend naar de bestaande initiatieven in de kernen en prikkelt de burgers om zelf initiatieven te nemen.

4.2.5. Financieel kader

4.2.4.1 Taakstelling

Taakstellend moeten de financiële consequenties budgettair neutraal zijn ingevuld per 1 januari 2018 (afloop periode integratie-uitkering en lokale egaliseringsreserve sociaal domein).

4.2.4.2. Detaillering begrotingen

De gemeente Asten kent diverse subsidievormen die allen min of meer gericht zijn op de taken in het sociaal domein:

Eenmalig	Structureel
Activiteitsubsidie	Budgetsubsidie
Deskundigheidsbevorderings-/kadervormingssubsidie	Doelgroepsubsidie
Projectsubsidie Wmo	Participatiesubsidie
	Accommodatiesubsidie

De subsidies worden toegekend op basis van een jaarprogramma, in 2015 groot € 1.965.734,-. Het aandeel van organisaties die wij aanmerken als sleutelpartners in het sociaal netwerk bedraagt jaarlijks ca. € 775.000,-.

Naast het subsidieprogramma, waarbinnen voor professionele organisaties gestuurd wordt op de uitvoering middels uitvoeringsovereenkomsten, hanteren wij voor de lokale taken in het sociaal domein de detaillering en dekking zoals opgenomen in de begroting 2015. Dekking van de uitvoeringskosten vindt in hoofdzaak plaats uit middelen voor sociale wijkteams, vernieuwende ondersteuningsarrangementen en (tijdelijk) vrijval van personeelskosten. Een tekort voor 2014 en 2015 wordt gedekt uit de egaliseringsreserve Sociaal Domein. Taakstelling is een budgettair neutrale uitvoering ingaande 2018 (dus zonder 'bijplussen' vanuit de reserve, die ingaande 2018 wordt opgeheven).

4.3. Ondersteunen en waarderen vrijwillige inzet en mantelzorgers

4.3.1. Inleiding

Eén van de doelen binnen de Wmo is de ondersteuning aan vrijwilligers en mantelzorgers.

Mantelzorg en vrijwillige inzet worden vaak in één adem genoemd, er zijn echter grote verschillen. Beide zijn het vormen van informele zorg maar voor vrijwilligerswerk kun je kiezen, mantelzorg overkomt je. Ze vragen daarom ook om een andere manier van ondersteuning.

We beseffen dat door alle ontwikkelingen er steeds meer verwacht wordt van mantelzorgers en vrijwilligers. Extra ondersteuning is dan ook op zijn plaats, vandaar dat zij in deze paragraaf specifieke aandacht krijgen.

4.3.2. Visie

4.3.2.1 Vrijwillige inzet

In Asten bestaat een bloeiend verenigingsleven dat draait op vrijwilligers. Door de diversiteit aan verenigingen kunnen burgers hun sociale contacten onderhouden en mee blijven doen in de samenleving (participatie). Een groot deel van onze burgers is actief als vrijwilliger of is lid van een vereniging die draait op vrijwilligers. Dit draagt bij aan het welzijn van al onze burgers.

Onder vrijwillige inzet verstaan we alle manieren waarop een vrijwilliger zich voor een ander of een organisatie inzet. Hierbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen het bieden van vrijwillige zorg en ondersteuning gericht op een individu, en algemene vrijwillige inzet (bijvoorbeeld binnen verenigingen). Een andere vorm is de ondersteuning via lotgenotencontact of zelfhulp. Alle vormen zijn zeer waardevol en willen we blijven stimuleren en ondersteunen waar nodig.

Vrijwillige inzet is essentieel voor het in stand houden van de sociale infrastructuur in onze gemeente en voor participatie. De afgelopen jaren hebben er verschuivingen plaatsgevonden en verwacht wordt dat deze verschuivingen de komende jaren steeds groter worden. Individuen doen steeds vaker een beroep op de inzet van een vrijwilliger

en stellen hierbij complexere vragen. Ook verandert de term vrijwillige inzet door de ontwikkelingen op het gebied van participatie en het leveren van een tegenprestatie.

Een andere ontwikkeling voor vrijwilligers (-organisaties) zijn de gevolgen van de insteek dat burgers zo 'gewoon' mogelijk mee moeten doen met reguliere activiteiten. Dit betekent dus ook dat vrijwilligersorganisaties met deelnemers of vrijwilligers te maken krijgen die net wat extra ondersteuning nodig hebben.

Van vrijwilligers wordt dus meer verwacht. Het is dan ook belangrijk dat zij zelf hun grenzen stellen en aangeven. In een tijd waarin er steeds meer verwacht wordt van vrijwilligers is het belangrijk oog te hebben voor de grenzen van professionele hulp en vrijwillige inzet. Wie doet en kan wat betekenen? En wat mogen en willen we van elkaar vragen? Zo willen wij bijvoorbeeld geen verplichte "lijf gebonden zorg" door vrijwilligers.

Een ander aspect is de rol van de zorgvrager zelf. Deze kan ook een zware claim op een vrijwilliger leggen door veel meer te vragen dan wellicht noodzakelijk is. De aandacht en communicatie over de grenzen van vrijwillige inzet blijft van groot belang. Als gemeente hebben wij vooral een rol in de bewustwording bij alle betrokken partijen, wij kunnen en willen deze grenzen niet zelf bepalen.

4.3.2.2. Mantelzorgers

Het geven en ontvangen van mantelzorg is voor beide partijen vaak 'de gewoonste zaak', men ziet dit vaak niet eens als mantelzorg. Een deel van de mantelzorgers redt zichzelf prima. Voor hen is ondersteuning (vanuit de gemeente) niet of nauwelijks aan de orde.

Echter voor anderen is er wel een ondersteuningswens of zelfs sprake van (dreigende) overbelasting. Zeker in het geval van langdurige en intensieve mantelzorg. Daarnaast is er grote diversiteit onder de mantelzorgers. Het verlenen van mantelzorg door ouders aan de eigen kinderen met een beperking heeft andere implicaties als het verlenen van mantelzorg door kinderen aan de eigen ouders.

Inzet van mantelzorg is niet oneindig en verschilt per situatie. Er dient dan ook aandacht te zijn voor de vraag of de mantelzorger de zorg nog goed aan kan en hierbij niet overbelast raakt (de verhouding draagkracht-draaglast).

Of een mantelzorger zich kan blijven inzetten verschilt per mantelzorger en is afhankelijk van de unieke situatie (wie zorgt, voor wie wordt gezorgd). Om te zorgen voor een goed evenwicht tussen het geven van mantelzorg en het eigen functioneren kan (tijdelijke) ondersteuning noodzakelijk zijn. Er zijn verschillende vormen om deze ondersteuning, en daarmee ook een stukje waardering voor de mantelzorger, te bieden (bijvoorbeeld respijtzorg, tijdelijke inzet hulp in het huishouden). Beleid van de gemeente is om maatwerkondersteuning te (laten) bieden waar nodig.

Voor mantelzorgers veranderen er de komende jaren zaken. Zo blijft de zorgvrager mogelijk langer thuis wonen of veranderen de vormen van ondersteuning die zij ontvangen. Ook voor mantelzorgers geldt dat het belangrijk is dat zij hun grenzen aangeven en niet overbelast worden door de zorg die ze geven in combinatie met de zorg voor overige familieleden, werk of gezinsleven.

4.3.3. Doelen en resultaten

1. Vrijwillige inzet:
  - a. meer mensen zetten zich vrijwillig voor een ander in;

- b. we ondersteunen en faciliteren vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties;
- c. we waarderen de inzet van vrijwilligers.

2. Mantelzorg:

- a. we bieden maatwerk aan mantelzorgers;
- b. zorgen voor bekendheid van het begrip 'mantelzorg';
- c. ondersteunen en faciliteren (respijtvorzieningen);
- d. waarderen de inzet van mantelzorgers.

4.3.4. Werkwijze

4.3.4.1. Vrijwilligerswerk

Vanuit de gemeente stimuleren wij het doen van vrijwilligerswerk van jong tot oud. Dit doen we onder andere door de maatschappelijke stage te blijven ondersteunen, ondanks een landelijk besluit niet langer middelen hiervoor beschikbaar te stellen. De resultaten zijn echter dermate positief dat er, samen met het Varendonck College en Onis een oplossing gevonden is om de maatschappelijke stage te continueren.

Op het brede terrein van vrijwillige inzet, waaronder de maatschappelijke stage, is het belangrijk dat vraag en aanbod op elkaar aansluit. We willen dan ook vraag en aanbod samenbrengen en hulpmiddelen inzetten om deze match te bevorderen. Via twee manieren blijven we hierop inzetten:

- Zorgvoorelkaar.com. Zorgvoorelkaar.com is een website waar hulpvragers en hulpaanbieders hun vraag/ aanbod kunnen plaatsen. Een digitale manier om op een andere manier de vraag te stellen én om een andere doelgroep te kunnen bedienen.
- De inzet (van vrijwilligers) vanuit het steunpunt vrijwilligerswerk bij ONIS. De 'klassieke' match, waarbij een persoonlijk gesprek tussen vrijwilliger en vrager centraal staat, blijft een belangrijke wijze voor het bij elkaar brengen van vraag en aanbod.

Naast het bij elkaar brengen van vraag en aanbod willen we vrijwillige inzet ondersteunen. Vrijwilligers, individueel of in groepsverband, ondersteunen we door het subsidiëren van trainingen, cursussen of ondersteuning op maat. Ook stellen we subsidie aan verenigingen beschikbaar zodat zij activiteiten kunnen blijven ontplooiën. Daarnaast vertalen we nieuwe ontwikkelingen in het beleid naar de consequenties die deze ontwikkelingen kunnen hebben voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties (bijvoorbeeld rondom de tegenprestatie).

Uiteraard wordt vanuit de gemeente de inzet door vrijwilligers zeer gewaardeerd. Gemeentelijke waardering geven we vorm op verschillende manieren: het subsidiebeleid, een bezoek van het College aan verenigingen, het bieden van de vrijwilligersverzekering, de jaarlijkse groepswaardering en het uitreiken van de vrijwilligersschaal.

4.3.4.2. Mantelzorg

Ons uitgangspunt is dat mantelzorgers goede ondersteuning krijgen en goed toegerust zijn voor hun taken. Ondersteuning aan mantelzorgers kent verschillende vormen. Verstrekken van informatie, het geven van advies en begeleiding, maar ook emotionele steun, educatie en praktische hulpmiddelen (bijvoorbeeld de maaltijdvoorziening en

sociale alarmering). Het steunpunt mantelzorg bij ONIS blijft daarin een belangrijke schakelfunctie vervullen.

We zorgen daarnaast o.a. voor een ruimhartig beleid rondom mantelzorgwoningen en goede respijtmogelijkheden. Voor dit laatste punt onderzoeken we bijvoorbeeld samen met verenigingen of zij de zorg voor mantelzorgers kunnen verlichten.

Ook zetten we digitale hulpmiddelen in. Zo willen we goede informatie bieden via onze lokale gemeentelijke website en de site "Guido Asten" (zie ook paragraaf 1.3.3.).

Belangrijk is dat mensen weten dat ze mantelzorger zijn en dus gebruik kunnen maken van ondersteuning. We willen niet dat ze het gevoel krijgen overal alleen voor te staan. Een brede bekendheid van het begrip binnen de totale samenleving is dan ook een belangrijk aandachtspunt. Bekendheid van het begrip maar ook de impact die het bieden van mantelzorg heeft op mantelzorgers en zorgvragers. Op hun relatie, hun gezins- en familieleden, hun werk etc. Een betere samenwerking tussen mantelzorgers, (zorg-) vrijwilligers en professionele hulpverleners is dan ook wat we willen bereiken.

Als gemeente maken we duidelijk dat we de inzet van mantelzorgers waarderen. We doen dit nu al door cursussen en trainingen te organiseren en jaarlijks, op de dag van de mantelzorg, een waarderingsactie te doen.

Vanaf 1 januari 2015 vervalt het mantelzorgcompliment dat tot die tijd door de Rijksoverheid werd uitgereikt en dient elke gemeente zelf afspraken te maken over het vormgeven van de waardering. De belangrijkste reden om de waardering vorm te geven is dat we als gemeente een blijk van waardering c.q. een erkenning willen geven voor het werk dat mantelzorgers doen. Daarbij krijgen we een beeld van de mantelzorgers die actief zijn. De waardering willen we breed insteken. Het huidige compliment kent een aantal beperkingen, zo mogen zorgvragers niet opgenomen zijn in een intramurale instelling of op de wachtlijst staan en mag er maar één compliment per zorgvrager aangevraagd worden (terwijl er vaak meerdere mantelzorgers betrokken zijn).

4.4. Preventie

4.4.1. Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken en paragrafen is al naar voren gekomen dat preventie de basis vormt van dit beleidsplan. Dit geldt niet alleen op het gebied van de leefbaarheid, het lokale netwerk en voor (de ondersteuning van) onze mantelzorgers en vrijwilligers, maar ook bij thema's zoals leefstijlkeuzes, huiselijk geweld en de openbare geestelijke gezondheidszorg (Oggz).

Hierbij gaat het vooral om mensen lokaal informeren, bewustwording creëren en zorgen dat burgers weten waar ze terecht kunnen lokaal of regionaal indien zij informatie willen of ondersteuning nodig hebben. Gezien deze verbindende factor is er voor gekozen om deze onderwerpen samen te pakken in deze paragraaf.

4.4.2. Visie

In de ideale wereld heeft niemand last van depressies, is er geen overgewicht, bewegen we allemaal voldoende en is er geen sprake van huiselijk geweld. Helaas is dit een

utopie. Het is echter wel belangrijk dat iedereen zich bewust is van bepaalde (gezondheids-) keuzes die gemaakt worden en dat burgers weten waar ze terecht kunnen als ze in een onwenselijke situatie terecht zijn gekomen of signaleren dat anderen zich in zo'n situatie begeven. Bewustwording is een eerste stap.

Het gezegde 'voorkomen is beter dan genezen', gaat op het terrein van lichamelijke gezondheid, huiselijk geweld en openbare geestelijke gezondheidszorg zeker op. Zonder 'de les' te willen leren of te bemoeizuchtig over te komen willen we als gemeente onze rol oppakken.

Als gemeente hebben we daarbij vooral de taak om ervoor te zorgen dat onderwerpen als depressie, overgewicht en huiselijk geweld bespreekbaar zijn. We verwachten van onze professionals dat zij waar mogelijk preventief werken en dit meenemen in de geboden ondersteuning.

Het gehele lokale sociale netwerk (inclusief de professionals) heeft een rol in de signalering rondom lichamelijke gezondheid, maar ook rondom de signalering huiselijk geweld en de geestelijke gezondheid. Samen kunnen we ervoor zorgen dat mensen de ondersteuning krijgen die nodig is. Een belangrijke stap hierbij is het geven van voorlichting, het bieden van informatie en waar mogelijk advisering zodat burgers weten waar ze terecht kunnen voor meer specifieke informatie of ondersteuning. Onze inzet binnen alle thema's is er op gericht dat burgers zich bewust worden van de eigen mogelijkheden, de consequenties van de eigen (leefstijl)keuzes en de eigen verantwoordelijkheid.

Op het gebied van gezondheid, sluiten we aan op landelijke thema's maar vooral ook op informatie uit monitoren die een beeld geven van de situatie in Asten. Dit betekent dat de thema's zijn; middelengebruik, gezond gewicht en beweging. De thema's sluiten aan op de speerpunten uit het voorgaande beleidsplan. Om mensen te bewegen richting gezondere leefstijlkeuzes is er langdurige inzet nodig. Dit betekent dat de resultaten niet op korte termijn zichtbaar zijn en inzet noodzakelijk blijft.

4.4.3. Doelen en resultaten

Regionaal hebben we als doel geformuleerd:

Het aantal burgers dat de gezondheid ervaart als 'gaat wel' tot 'slecht' neemt af.

Lokaal richten we ons specifiek op de volgende thema's:

1. Het (overmatig) gebruik van alcohol en drugs door burgers is verminderd in 2020.
2. Het aantal burgers dat rookt is verminderd in 2020.
3. In 2020 is het aantal burgers met een ongezond gewicht afgenomen.
4. In 2020 is het aantal burgers dat voldoet aan de Nederlandse norm gezond bewegen toegenomen⁴.
5. Onze burgers zijn bekend met de problematiek rondom huiselijk geweld en zijn geïnformeerd over de plekken waar zij hier signalen over kunnen afgeven of zelf om ondersteuning kunnen vragen.

---

⁴ De 'Nederlandse Norm Gezond Bewegen' (NNGB) is vooral gericht op het onderhouden van gezondheid op de lange termijn. De norm is verschillend voor jongeren, volwassenen en ouderen. De basis voor dit verschil ligt in het feit dat activiteiten meer energie kosten naarmate iemand ouder wordt. Voor jongeren is dit dagelijks, voor volwassenen en ouderen 5 dagen per week een half uur matig intensief lichamenlijk actief.

6. Onze burgers zijn bekend met ziektebeelden in de geestelijke gezondheid en weten waar zij hier signalen over kunnen afgeven, vragen kunnen stellen of zelf om ondersteuning kunnen vragen.

4.4.4. Werkwijze

Preventie vanuit communicatie werkt vooral via de kracht van herhaling. Daarom wordt er voor gekozen om waar mogelijk zoveel mogelijk aan te sluiten bij landelijke of regionale themaweken (of dagen).

Naast de reeds benoemde regionale werkwijze, o.a. via de inzet van de GGD, wordt dit nader uitgewerkt middels de projectgroep Lokaal Gezondheidsbeleid, waarin diverse organisaties vertegenwoordigd zijn om een zo integraal mogelijke aanpak te bewerkstelligen. Per jaar zal er een activiteitenplan (als onderdeel van het totale actieprogramma) worden opgesteld, aansluitend op de landelijke of regionale themaweken (of dagen).

4.5. Communicatie

4.5.1. Inleiding

In het vorige beleidsplan was er een korte paragraaf over communicatie opgenomen, waarbij we ons vooral gericht hebben op het belang van communicatie, het uitdragen van de boodschap van de Kanteling en het benoemen van de mogelijke doelgroepen. Ter uitwerking hiervan is er een communicatieplan geschreven rondom de Kanteling. Op basis van de evaluatie van dit communicatieplan is vastgesteld dat we vooral door willen gaan op de ingeslagen weg.

Belangrijk is hierbij is aandacht te (blijven) besteden aan het meenemen van ontwikkelingen binnen de Wmo in onze communicatie (richting de burger).

4.5.2. Visie

We willen communicatie inzetten om:

- een cultuuromslag te bereiken;
- burgers te informeren over veranderingen die hen direct raken;
- burgers in staat te stellen zelf hun weg te vinden en daarmee hun zelfredzaamheid te bevorderen.

We willen een cultuuromslag bereiken. De Wmo raakt iedereen, juist niet alleen iemand met een zorgvraag maar de hele maatschappij. Samen kunnen we elkaar ondersteunen en helpen, hoe groot of klein de inzet ook is. We willen onze burgers dan ook vertrouwd maken met de principes achter 'Eigen Kracht, Samen sterk, Gewoon doen!', zodat dit ook in het handelen gemeengoed wordt.

We gaan geen begrippen zoals de Wmo en de Kanteling uitleggen maar gaan juist de principes en de doelen die we willen bereiken aan de orde stellen. We geven duidelijkheid

over wie welke rol heeft en wat we van elkaar mogen, willen en moeten verwachten. Veranderen, transformeren is moeilijk en moeizaam. De verleiding is groot om het voorbij te laten gaan en het vertrouwde te koesteren. Dit betekent dat we het nut en de noodzaak van de cultuuromslag moeten communiceren. Om het nut en noodzaak duidelijk te maken is het van belang dat we de verbindingen maken met alle ontwikkelingen en de veranderingen in de Wmo.

Zoals hierboven benoemd, gaan we hiervoor door op de eerder ingeslagen weg maar actualiseren we wel. Een voorbeeld hiervan is dat we een gedeelte van onze taken binnen de Wmo uitvoeren vanuit Peel 6.1, vooral daar waar het gaat om de maatwerkvoorzieningen. Dit betekent dat er ook bij communicatie, naast specifieke lokale informatie, ook gezamenlijke regionale informatie is.

Een ander voorbeeld is de veranderingen in de wijze waarop ondersteuning wordt geregeld dan wel gefinancierd, door de decentralisatie van de AWBZ (en de omzetting in de Wet Langdurige Zorg) met als gevolg wijzigingen in de Wmo en de Zorgverzekeringswet.

Door alle veranderingen in de ondersteuning en zorg, is het van belang dat onze burgers, direct of indirect betrokken bij de Wmo, op de hoogte zijn van de veranderingen en de consequenties die deze veranderingen hebben. Als veranderingen mensen direct raken maken we concreet duidelijk wat er voor hen verandert en vooral wat dat voor hen betekent.

Zoals in voorgaande hoofdstukken (en paragrafen) al naar voren is gekomen, is communicatie van groot belang om mensen goed op weg te kunnen helpen. Als informatie toegankelijk is en goed gevonden kan worden versterkt dit ook de zelfredzaamheid. Waar mogelijk zullen we instrumenten of voorzieningen realiseren om dit te bevorderen. Denk hierbij aan de voorbeelden zoals genoemd in paragraaf Samen bouwen aan een sterk sociaal netwerk (4.2).

4.5.3. Doelen en resultaten

De doelen zijn:

- de boodschap Eigen kracht, Samen sterk, Gewoon Doen! wordt herkend, gedragen en in de praktijk gebracht door onze burgers;
- direct betrokkenen zijn geïnformeerd over wijzigingen binnen de Wmo en de directe gevolgen hiervan;
- informatie is voor burgers (en professionals) makkelijk beschikbaar en vindbaar.

4.5.4. Werkwijze

De kernboodschap 'Eigen kracht, Samen sterk, Gewoon Doen!' en vooral de visie hierachter blijven we ook de komende periode uitdragen en gebruiken in onze communicatie rondom de Wmo en waar mogelijk gemeente breed.

We werken samen met de Participatieraad, als adviesorgaan en vertegenwoordiging van onze burgers, die onder deze raad vallen om te kijken hoe we deze cultuuromslag nog meer kunnen stimuleren en hoe we deze boodschap het beste kunnen uitdragen. We willen de boodschap duidelijk formuleren.

We zoeken naar verschillende manieren om de boodschap te communiceren. We kijken hierbij naar de doelgroep van de uit te dragen boodschap. Er kan bijvoorbeeld aan de

volgende doelgroepen worden gedacht: alle burgers, jongeren, ouderen, cliënten, vrijwilligers of professionals (aanbieders, verwijzers). We willen graag dat burgers 'meedenken' en 'meedoen'.

De wens is om meer verschillende vormen van media in te zetten om de boodschap te communiceren naar diverse doelgroepen. Denk hierbij aan beeldmateriaal, filmpjes via de website maar ook het gebruik maken van de lokale radio en televisie (via Siris).

Ook willen we gebruik maken van natuurlijke momenten bij vrijwilligersorganisaties, dorps- en wijkraden, verenigingen, etc. om de Wmo en de Kanteling onder de aandacht te brengen.

Als onderdeel van het traject de Kanteling - Welzijn Nieuwe stijl, hebben we de voorgaande jaren al gewerkt met een vorm van 'ontmoetingscafé'. Organisaties, zowel professioneel als vrijwillig, geven aan het wenselijk te vinden om elkaar te treffen en informatie uit te wisselen en daar is het 'ontmoetingscafé' of 'sociaal café' een goed instrument. Daarom willen we ook dit instrument de komende periode blijven gebruiken.

Om de burgers te informeren over de veranderingen die hen rechtstreeks raken, trekken we samen met de regio op. Naast de lokale informatie over alle veranderingen, zullen we ook vanuit Peel 6.1 en meer specifiek vanuit de uitvoeringsorganisatie Wmo gaan communiceren. Bij de regionale, gezamenlijke informatie, bijvoorbeeld over de inzet van maatwerkvoorzieningen, wordt dit verteld vanuit het lokale perspectief.

4.6. Vervolg

Op basis van de in dit beleidsplan geformuleerde doelen zal er met alle 'sleutelorganisaties' in het sociaal domein een convenant sociaal netwerk Asten worden opgesteld. Het opstellen van het convenant gebeurt in samenspraak met betrokken partijen. Waar mogelijk gebeurt dit via bestaande overlegvormen, zoals bijvoorbeeld de werkgroep mantelzorg, de projectgroep Lokaal gezondheidsbeleid, de stuurgroep Jeugd en de reguliere overleggen met de Participatieraad.

Waar mogelijk worden de acties zoveel mogelijk afgestemd met onze buurgemeente Someren, zeker daar waar het acties betreft van onze gezamenlijke partners (zoals de welzijnsorganisatie).

De eerste aanzet voor het convenant start in oktober 2014 en het convenant wordt naar verwachting voor 1 januari 2015 afgesloten. Het convenant zal ter vaststelling worden voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders.

Het door het convenant ondersteunde functioneren van het sociaal netwerk wordt jaarlijks geëvalueerd (als basis voor de volgende uitvoeringsperiode). De Raad zal jaarlijks de evaluatie van het sociaal netwerk ter kennisname ontvangen. Voor zover nu bekend, zal het gehele beleidsplan in 2018 geëvalueerd worden.

4.7. Bijlagen

4.7.1. Begrippenlijst

Advies- en meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK)

Per 1 januari 2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor het realiseren en in stand houden van een Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). De Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK's) en de Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG's) worden samengevoegd tot één organisatie, het AMHK. Deze bundeling van AMK en SHG is nodig zodat burgers en professionals weten waar ze terecht kunnen bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Daarnaast is de samenvoeging van het AMK en het SHG bedoeld om een integrale aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld te bevorderen. Het AMHK wordt geen aanbieder van jeugdhulp, maar moet zorgen dat instanties die passende professionele hulp kunnen bieden, in kennis worden gesteld. Concreet betekent dit dat de AMHK's de benodigde hulp op gang brengen.

Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK's)

Het AMK geeft advies en onderzoekt (vermoedelijke) situaties van kindermishandeling en brengt zo nodig de juiste hulp op gang. Het AMK is de instelling voor iedereen met vragen, zorgen of meldingen over kindermishandeling. Per 1 januari 2015 wordt het AMK samengevoegd met het SHG tot het AMHK.

Algemene voorzieningen

Met algemene voorzieningen worden voorzieningen bedoeld waarvan alle burgers of een bepaalde doelgroep gebruik kunnen maken. Deze voorzieningen zijn eenvoudig aan te vragen (beperkte toets) en er wordt geen of slechts een kleine eigen bijdrage gevraagd. Denk bijvoorbeeld aan sociaal-culturele activiteiten, informele zorg, eetpunten, klussendiensten, sportfaciliteiten, collectief doelgroepenvervoer.

Een algemene voorziening volgens de Wmo 2015 is een aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning.

Basisvoorziening Asten-Someren

De basisvoorziening Asten en Someren is gerealiseerd op locatie van het Nationaal Beiaard en Natuurmuseum in Asten. De Basisvoorziening heeft als doel om kwetsbare burgers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt de mogelijkheid te bieden om dicht bij huis (vrijwillige) werkervaring op te doen. De begeleidende instantie van de Basisvoorziening is de Atlantgroep. Op termijn wil de gemeente ook graag algemene voorzieningen aan deze Basisvoorziening koppelen. Hierbij wordt samengewerkt met Onis.

Beschermd wonen

Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Bestuurlijk aanbesteden

Bestuurlijk aanbesteden is een 'nieuwe' vorm van inkopen. Echter in tegenstelling tot het Europees aanbesteden (waar het gaat om een duidelijk vast product en de keuze voor een aanbieder wordt bepaald op basis van een score op prijs en kwaliteit) is er bij bestuurlijk aanbesteden meer ruimte voor een constructieve duurzame relatie tussen opdrachtgever (overheid) en opdrachtnemers (instellingen). Dit biedt ruimte om samen in gesprek te gaan over kwalitatieve en vernieuwende arrangementen.

Bestuurlijk aanbesteden is een flexibele, coöperatieve en dynamische manier van aanbesteden.

Om te zorgen dat er een gezamenlijke basis is tussen de gemeente en alle betrokken aanbieders is er een basisovereenkomst sociaal domein opgesteld, waarin we vooral vast hebben gelegd hoe we met elkaar omgaan overkoepelend over alle onderwerpen binnen de Wmo. Vervolgens is er per deelonderwerp een aparte deelovereenkomst waarin we vast leggen wat er rondom dat onderwerp speelt (bijvoorbeeld waar bestaat de ondersteuning uit, welke activiteiten vallen er onder, hoe zijn de tarieven opgebouwd en hoe wordt de toegang bepaald). De inhoud van deze deelovereenkomst is gezamenlijk met de deelnemers aan de overlegtafel bepaald. Aan de overlegtafel zitten naast de gemeente, ook mogelijke aanbieders en cliëntenvertegenwoordigers.

Zie voor meer informatie over het bestuurlijk aanbesteden in de Peelgemeenten de website www.peel6-1.nl.

Burgerondersteuning

De ondersteuning heeft de regieversterking van de burger (en zijn omgeving) tot doel ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen.

Cliëntondersteuning

Volgens de Wmo 2015 is cliëntondersteuning: onafhankelijke ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen.

Collectieve voorzieningen

Collectieve voorzieningen zijn voorzieningen waarvoor wel een indicatie nodig is maar die gezamenlijk georganiseerd worden (bijvoorbeeld het collectieve vervoer).

Curatie

Zorg gericht op herstel. Denk hierbij aan de zorg zoals verleend door huisartsen en medisch specialisten.

Decentralisatie

Decentralisatie betekent dat de regering verantwoordelijkheden afgeeft aan lagere overheden (zoals de gemeente), waardoor voorzieningen dichterbij de burger komen te staan.

Met de Jeugdwet worden de verantwoordelijkheden van de gemeenten met betrekking tot de jeugdzorg uitgebreid. Vanaf 2015 zullen alle vormen van jeugdzorg onder de gemeenten vallen.

Gemeenten worden met de WMO 2015 verantwoordelijk voor de activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding en verzorging. De aanspraken op deze zorg worden tegelijkertijd geschrapt of beperkt.

Met de invoering van de Participatiewet worden gemeenten verantwoordelijk voor de uitkeringsverstrekking en re-integratie van niet volledig en duurzaam arbeidsongeschikte

jonggehandicapten en een voorziening voor beschut werk voor wie geen regulier werk kan verrichten.

Eén gezin- één plan- één regisseur

Dit is een aanpak waarbij een gezin/huishouden met meerdere problemen (en vaak net zoveel hulpverleners/instanties) nog maar te maken krijgt met 1 aanspreekpunt (de regisseur) en 1 plan. Niet het aanbod van instanties maar het intrinsieke vermogen en de motivatie van het gezin en haar omgeving staat hierbij centraal. Hulp- en zorgverleners werken samen waarbij de regie en het mandaat niet langer versnipperd is, maar is belegd bij de regisseur. De regisseur zorgt ervoor dat de inzet van de betrokken organisaties op elkaar wordt afgestemd. De aanpak is er op gericht om maatwerk voor gezinnen/huishoudens mogelijk te maken zodat zij stabiliseren of er op vooruit gaan (meer zelfredzaam, meer welzijn, sociale stijging en meer gezondheid). Daarnaast moet de aanpak leiden tot minder kosten: minder zware zorg en ondersteuning, minder inzet van hulpverleners, meer benutten van eigen kracht en informele ondersteuning en meer preventie.

Eigen kracht

Zeggenschap over je eigen leven in een samenleving waarin participatie en samenredzaamheid centraal staan, zeker in contact met organisaties en overheden.

* als overkoepelende richting waarin de veranderingen in het sociale domein zich (moeten gaan) voltrekken

* als prioritering: bij vragen/problemen/zorgbehoefte, eerst kijken in eigen netwerk, wijk/buurt etc. dan organisaties en alleen als het niet anders kan, en zo beperkt mogelijk, intramuraal

Eigen Kracht, Samen Sterk, Gewoon Doen!

In deze kernboodschap geven we het principe van de Kanteling weer:

- Vooral werken op (en aan de) eigen Kracht, daar waar nodig staan we samen sterk en kunnen we elkaar ondersteunen, dit doen we gewoon voor elkaar.
- "Samen Sterk" geeft daarnaast ook aan dat de gemeente waar nodig ondersteuning biedt aan vrijwilligers/mantelzorgers, maar indien nodig ook in de vorm van een voorziening of hulpmiddel.
- "Gewoon doen" duidt daarnaast ook op het normaliseren (in plaats van het huidige problematiseren).

Eigen verantwoordelijkheid

Iedere burger is zelf verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen die nodig zijn om deel te kunnen blijven nemen aan de samenleving. Met ander woorden; de burger bekijkt eerst hoe hij of zij op zijn of haar eigen manier de beperking of het probleem kan oplossen.

Formele zorg

Zorg verleent door professionals.

Gebiedsgericht werken

Dit is een manier van werken waarbij de gemeente, samen met de bewoners van een leefgebied (wijk, buurt, of een aantal dorpen), het maatschappelijk middenveld en professionele organisaties nadenkt over en uitvoering geeft aan de aanpak van zaken met betrekking tot wonen, welzijn, zorg en participatie in de directe leefomgeving. Daarbij staan vraaggericht en integraal werken en betrokkenheid van burgers bij hun eigen woonomgeving centraal.

De gedachte is dat problemen en behoeften per wijk verschillen en dat daarom in het beleid maatwerk is vereist. Burgers bewegen zich ook voor hun dagelijkse bezigheden in een gebied rondom hun woonplaats.

Gebruikelijke hulp

Gebruikelijke hulp is hulp van huisgenoten voor elkaar. Het gaat om de gewone, dagelijkse hulp waarvan je, naar algemeen aanvaarde opvattingen, in redelijkheid kunt verwachten dat mensen (zoals partners, ouders of kinderen of andere huisgenoten) dat voor elkaar doen. Voor gebruikelijke hulp krijg je geen professionele hulp.

Geestelijke gezondheidszorg (GGZ)

Een deelgebied binnen de gezondheidszorg dat behandeling, begeleiding en verzorging biedt aan mensen met psychische problemen, evenals preventie.

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. De term huiselijk verwijst niet naar de plaats waar het geweld plaatsvindt, maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer, bijvoorbeeld (ex)partner, gezins- en familieleden en wordt daarom ook geweld in afhankelijkheidsrelaties genoemd. Dat geweld kan onder andere fysiek, seksueel en psychisch van aard zijn. Vormen van huiselijk geweld zijn: (ex)partnergeweld, kindermishandeling en verwaarlozing, ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld, huwelijksdwang en huwelijksgevangenschap, genitale verminking, mishandeling van ouders door hun kinderen, mishandeling van adolescenten door ouders of leeftijdsgenoten.

IDOP:

Integraal dorpsontwikkelingsplan, waarbij de bewoners samen met de gemeente kijken naar de toekomst van hun dorp. Centraal staat de vraag: wat is er nodig om de leefbaarheid nu en in de komende tien jaar te verbeteren? Een IDOP bevat een analyse van economische, ecologische, ruimtelijke en sociaal-culturele factoren én daarop gebaseerde concrete acties.

Inclusief beleid

Inclusief beleid is beleid dat op alle terreinen rekening houdt met mensen met functiebeperkingen. Inclusief beleid richt zich op iedereen: mensen met en zonder uiteenlopende beperkingen. Dit betekent dat er rekening moet worden gehouden met verschillen tussen mensen en dan vooral verschillen tussen mensen met en zonder beperkingen. Kern van inclusief beleid voor gemeenten is dat bij het maken van gemeentelijk beleid rekening wordt gehouden met de gevolgen ervan voor mensen met een functiebeperking.

Individuele voorzieningen

Een voorziening die individueel wordt aangeboden indien een algemene voorziening geen adequate oplossing biedt. Met andere woorden met individuele voorzieningen worden die vormen van hulp en hulpmiddelen bedoeld waar burgers op basis van een indicatie voor in aanmerking komen. Vóór de wetwijziging in de Wmo 2015, viel dit onder prestatieveld 6 van de Wmo. Het gaat in de praktijk om hulp bij het huishouden, hulpmiddelen zoals rolstoelen, scootmobielen, etc. Voor individuele voorzieningen kan een eigen bijdrage worden gevraagd. Per 1 januari 2015 wordt er in de Wmo niet meer gesproken over individuele voorzieningen, maar gebruikt men de term maatwerkvoorziening.

Informele zorg

Mantelzorg en vrijwilligerszorg vormen samen de informele zorg. Deze zorg gaat verder dan de normale dagelijkse zorg, maar wordt onbetaald en niet beroepshalve gegeven. Mantelzorg onderscheidt zich van gebruikelijke zorg, door de duur, intensiteit en kwantiteit.

JIB-protocol

Het JIB-protocol staat voor het Jongeren-In-Beeld-protocol. Het doel van dit protocol is: 'Het bieden van een handvat om door middel van een integrale aanpak (gemeente, politie, jongerenwerk, buurtbemiddeling en bewoners) situatiegericht en preventief op te treden tegen overlast veroorzakende jongeren.'

Het beoogde maatschappelijke effect wat de partners hiermee willen bereiken is: 'Het realiseren van een prettige, leefbare en veilige woonbuurt, waar iedereen zich thuis voelt en een volwaardige en geaccepteerde plaats heeft in de buurtgemeenschap.'

Leefbaarheid

Een invulling van de verhouding van mens tot leefomgeving die in dit beleidsplan betrekking heeft op de woning, de woonomgeving, de sfeer en de voorzieningen, waarbij de nadruk ligt op de kenmerken schoon en heel, maatschappelijke voorzieningen, veiligheid en sociale kwaliteit.

(De) Kanteling

De Kanteling stimuleert burgers en organisaties (de samenleving) om eigen kracht en eigen netwerk te ontwikkelen en te gebruiken voordat een beroep gedaan kan worden op aanwezige voorzieningen. Bij de inzet van voorzieningen wordt er naar gestreefd om eerst in te zetten op algemene voorzieningen en daarna pas op individuele voorzieningen. Uitgangspunt is algemeen waar mogelijk, specifiek waar nodig. Voor de werkwijze betekent dit dat bij de Kanteling de omslag van claim- en aanbodgericht werken (voorzieningen en hulpmiddelen) naar vraag- en resultaatgericht werken (participatie en zelfredzaamheid) centraal staat.

Ketenbenadering

In een ketenbenadering werken diverse instellingen samen om antwoord te bieden op een bepaald maatschappelijk vraagstuk.

Kwetsbare burger

Burgers met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening of beperking, een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een psychosociaal probleem waardoor het zelfstandig functioneren en deelname aan onze samenleving belemmerd wordt. Daarnaast heeft het begrip kwetsbare burgers ook betrekking op inwoners die over een laag inkomen beschikken, dan wel een combinatie van de hierboven genoemde aspecten.

Lage sociaaleconomische status

Onder 'lage sociaaleconomische status' (lage SES) wordt verstaan mensen met een laag opleidingsniveau en een laag inkomen en beperkt bestedingsbudget.

Maatschappelijk knooppunt

Een inhoudelijke en organisatorische samenwerking tussen partijen, gericht op ontmoeting en ondersteuning; onderwijs en opvang; binnen- en buitensport; werk en inkomen en zorg, welke in ieder geval een basisaanbod van voorzieningen omvat. Een maatschappelijk knooppunt kan per dorp verschillen als gevolg van onder andere de kwaliteit van de voorzieningen en de opbouw van de sociale en demografische structuur en kan al dan niet fysiek aanwezig zijn. Een maatschappelijk knooppunt kan dus ook betrekking hebben op een samenwerking of netwerk dat "virtueel" aanwezig is en toegankelijk is via telefoon, mail of website.

Maatwerkvoorziening

Een maatwerkvoorziening is een voorziening van op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen:

1. ten behoeve van zelfredzaamheid, daaronder begrepen kortdurend verblijf in een instelling ter ontlasting van de mantelzorger, het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen,
2. ten behoeve van participatie, daaronder begrepen het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen en andere maatregelen,
3. ten behoeve van beschermd wonen en opvang;

Mantelzorg

De zorg aan een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. De mantelzorger is geen professionele zorgverlener, maar geeft de zorg omdat hij/zij een persoonlijke band heeft met de hulpvrager (definitiekaart Mezzo).

Mantelzorg is de extra zorg die voortvloeit uit een sociale of familiale relatie en verleend wordt aan naasten met beperkingen en/of gezondheidsproblemen. Tussen de mantelzorger en de zorgbehoevende bestaat een persoonlijke band; partner, ouder, kind, kleinkind, familie, vriend. Mantelzorg kan allerlei vormen van zorg en hulp bevatten, zoals huishoudelijke hulp, verzorging, begeleiding maar ook emotionele ondersteuning.

Model van Lalonde

Het model van Lalonde is een model voor gezondheidsbeleid. In dit model worden vier factoren beschreven die van invloed zijn op de gezondheid van mensen:

- Biologische en erfelijke factoren: de aanwezige (aanleg tot) gezondheid of ziekte.
- Omgeving: de fysieke en sociale omgeving, zoals woonomgeving, milieu, sociale samenhang, arbeidsparticipatie en veiligheid.
- Leefstijl: het gedrag van mensen dat van invloed is op hun gezondheid.
- Gezondheidszorg: de beschikbaarheid en toegankelijkheid van gezondheidszorgvoorzieningen.

Norm verantwoord alcoholgebruik

De GGD (Brabant Zuidoost) heeft de norm aanvaardbaar alcoholgebruik vastgesteld. Dit is voor mannen maximaal 10 glazen per week, maximaal 2 glazen per drinkdag en maximaal 5 drinkdagen per week. Voor vrouwen is dit maximaal 5 glazen per week, maximaal 1 glas per drinkdag en 5 drinkdagen per week. De norm moet als indicatief worden gezien en kan per persoon verschillen.

Nulde lijn

In de nulde lijn speelt het normale leven zich af. Al dan niet met behulp van de sociale omgeving redt men zichzelf en is er geen behoefte aan meer complexe vormen van ondersteuning. Het gaat hierbij om de informele netwerken tussen inwoners via familie, mantelzorg, vrienden, lotgenoten, verenigingen, etc. Ook de wat meer formele voorzieningen in de wijk of buurt zoals scholen, buurthuizen, speelvoorzieningen en bibliotheken spelen een belangrijke rol in de nulde lijn. De gemeente heeft hierin alleen een rol qua facilitering, het zorgen voor de aanwezigheid van basisvoorzieningen en activiteiten gericht op preventie.

Ontschotte budgetten

Budgetten die voorheen gescheiden waren (bijvoorbeeld één budget voor re-integratie en een apart budget voor educatie), worden nu samengebracht waardoor de gemeente meer beleidsvrijheid heeft (bijvoorbeeld door ook het geld van educatie in te zetten op re-integratie).

Openbare geestelijke gezondheidszorg (Oggz)

Het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Participatie

Deelnemen aan de samenleving zoals het hebben van werk, volgen van onderwijs, verrichten van vrijwilligerswerk, deelname aan (verenigings)activiteiten, betrokken zijn bij leefbaarheid van de eigen omgeving.

Participatiebudget

Met het participatiebudget kunnen gemeenten een breed scala aan participatievoorzieningen aanbieden aan één breed geformuleerde doelgroep, namelijk aan iedereen van 18 jaar en ouder. Participatievoorzieningen zijn:

- re-integratievoorzieningen;
- inburgeringvoorzieningen en taalkennisvoorzieningen;
- opleidingen / educatie;
- combinaties van bovengenoemde voorzieningen.

Participatiewet

De Participatiewet voegt de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong samen. Met de Participatiewet wil het kabinet bereiken dat zoveel mogelijk mensen deelnemen in de samenleving.

(Gemeenschappelijke regeling) Peel 6.1

In Peel 6.1 werken de 6 Peelgemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek en Someren in één regio samen om (nieuwe) taken op te pakken. Zo ontstaat een krachtige samenwerking die de strategische positie van de Peelregio versterkt en waar de kwaliteit van de dienstverlening aan klanten gewaarborgd blijft. Dit tegen minder kosten en een lagere kwetsbaarheid per individuele gemeente. De basis van deze samenwerking vormt een gemeenschappelijke regeling. Kort gezegd is een gemeenschappelijke regeling: een publiekrechtelijke overeenkomst tussen bepaalde bestuursorganen van verschillende gemeenten waarbij bepaald wordt dat bepaalde taken en bevoegdheden centraal uitgevoerd worden.

Preventie

Het geheel van inspanningen die door verschillende actoren wordt geleverd met als doel de gezondheid c.q. het welbevinden van de bevolking en/of groepen te bevorderen, beschermen of te bewaken. Met andere woorden alle activiteiten die gericht zijn op het voorkomen van problemen of inspelen op de eerste signalen dat er een probleem aan het ontstaan is.

Psychische problemen

Psychische problemen of klachten kunnen - meestal op zeer uiteenlopende wijze - te maken hebben met: gevoelens, emoties en sentimenten, zoals stemming, bezorgdheid, angst, opwindings, verlangen, verstandelijke of cognitieve vermogens, zoals geheugen, dromen, fantasieën, denkbeelden, voorstellingen, individueel gedrag, waaronder het reactie- en concentratievermogen, alertheid, snelheid van reageren, aandacht houden bij, sociaal gedrag of de omgang met anderen

Psychosociale problemen

Problemen met het geestelijk vermogen en/of de sociale vaardigheden die nodig zijn om goed te kunnen omgaan met mensen en verschillende omstandigheden in het leven.

Respijtzorg

Vervangende zorg door een vrijwilliger, professional of instelling voor de mantelzorger die er even tussen uit wil. Dat kan variëren van enkele uren, een dag, een weekend of een vakantie (definitiekaart Mezzo).

Sociaal deelfonds

De financiële middelen voor de taken en verantwoordelijkheden op het terrein van de maatschappelijke ondersteuning, jeugd en participatie, die per 1 januari 2015 naar de gemeenten zullen gaan, zullen aan die gemeenten beschikbaar worden gesteld via een deelfonds Sociaal Domein, dat onderdeel uitmaakt van het Gemeentefonds.

Sociaal domein

Het Sociaal Domein is een breed begrip. Het gaat over alles waarmee burgers te maken hebben en heeft onder andere betrekking op zorg, welzijn, arbeid, onderwijs, gezondheidszorg en vrije tijdsbesteding. Het sociaal domein zijn alle organisaties, diensten en voorzieningen samen die mensen ondersteunen, de leefbaarheid vergroten en de participatie bevorderen.

Sociale infrastructuur

Het geheel aan organisaties, diensten, voorzieningen en betrekkingen die het mogelijk maken dat mensen in redelijkheid in sociale verbanden (buurten, groepen, netwerken en gezinnen) samen kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving.

Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG)

Een Steunpunt huiselijk geweld is een voor iedere burger toegankelijke en (telefonisch) goed bereikbare front office. Slachtoffers, plegers en getuigen van huiselijk en seksueel geweld, maar ook beroepsgroepen kunnen er terecht voor informatie, advies, melding en doorverwijzing. Het steunpunt spreekt met slachtoffers, plegers en kinderen om de problemen in kaart te brengen en de hulpvragen te verhelderen. Daarbij onderzoekt het steunpunt welke hulpverlening door welke instelling al wordt geboden, of geboden kan worden. Waar nodig motiveert de medewerker van het steunpunt degenen die de problemen ontkennen of hulp weigeren, of moeite hebben met aangifte doen bij de politie.

Uitvoeringsorganisatie Wmo

De uitvoeringsorganisatie Wmo is onderdeel van de GR Peel 6.1. De uitvoeringsorganisatie is het deel van de GR wat uitvoering geeft aan de Wmo en vanuit waar de Wmo consultants werkzaam zijn, voorheen ook wel het Wmo loket genoemd (nu de Unit Zorg en Ondersteuning).

Verenigde Naties - verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (VN-verdrag)

Het Verdrag zorgt er voor dat alle mensenrechten ook moeten gelden voor mensen met een beperking. Het zegt dat mensen met een beperking gewoon mee kunnen doen in de samenleving, net als ieder ander.

Het Verdrag gaat uit van de volgende beginselen: Zeggenschap en Zelfstandigheid, Non-Discriminatie, Mee doen en Inclusie in de samenleving, Respect voor verschillen, Gelijke kansen, Toegankelijkheid, Gelijkheid van man en vrouw en Respect voor de ontwikkelende capaciteiten van kinderen.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is werk waarvoor iemand zelf kiest, dat niet wordt betaald, dat plaatsvindt in georganiseerd verband en dat ten goede komt aan anderen in de samenleving. Vrijwilligers kiezen bewust voor een bepaalde taak. Vrijwilligerswerk is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Vrijwilligers kunnen echter wel besluiten om op ieder moment te stoppen met het vrijwilligerswerk.

Wajong

Wajong is de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten. Met deze wet krijgen jonggehandicapten ondersteuning om makkelijker werk te vinden of te behouden.

Warme overdracht

Een warme overdracht is het zorgvuldig en persoonlijk doorgeven en bespreken van informatie over een kind met een zorgbehoefte of een mogelijke ontwikkelingsachterstand.

Wet Langdurige Zorg (Wlz)

De Wlz is bedoeld voor kwetsbare ouderen en mensen met een beperking die blijvend 24 uur per dag zorg in de nabijheid en/of permanent toezicht nodig hebben. Zij zijn niet langer in staat om met ondersteuning van hun sociaal netwerk, gemeente of met verpleging en verzorging aan huis zelfstandig thuis te kunnen wonen. Het gaat bijvoorbeeld om kwetsbare ouderen en mensen met een lichamelijke, verstandelijke of zintuiglijke handicap, of mensen met een psychische stoornis.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

De Wmo is van kracht sinds 1 januari 2007 en verving de Welzijnswet, de Wet voorzieningen gehandicapten (WVG) en delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). De Wmo draagt ertoe bij dat álle burgers kunnen participeren in de samenleving. Hierbij heeft iedere gemeente beleidsvrijheid om de uitvoering zelf vorm te geven waardoor de uitvoering per gemeente kan verschillen. De maatschappelijke ondersteuning dient gericht te zijn op:

1. bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld,
2. ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving,
3. bieden van beschermd wonen en opvang.

Wet Publieke gezondheid (Wpg)

Publieke gezondheidszorg wordt in de Wet publieke gezondheid (Wpg) omschreven als de 'gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder begrepen het voorkomen en het vroegtijdig opsporen van ziekten'. De gemeenten zijn op basis van de Wpg verantwoordelijk voor de uitvoering van taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg. De Wpg onderscheidt drie deelterreinen:

- Collectieve preventie.
- Uitvoering van de infectieziektebestrijding.
- Uitvoering van jeugdgezondheidszorg.

Vooral de uitvoeringstaken op het gebied van infectieziektebestrijding en jeugdgezondheidszorg zijn gedetailleerd omschreven en centraal geregeld. Gemeenten hebben hier weinig ruimte om zelf hun beleid in te vullen. Hun beleidsruimte is groter op het terrein van de collectieve preventie.

Wet sociale Werkvoorziening (Wsw)

De Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is er voor mensen die door een (lichamelijke of verstandelijke) beperking niet in een gewone baan kunnen werken. De Wsw biedt hen dan de kans om toch te werken. Dit kan op drie manieren: met aanpassingen en begeleiding werken in dienst bij een gewone werkgever, met aanpassingen en begeleiding gedetacheerd werken bij een gewone werkgever of werken binnen een sociale werkplaats.

Wet Tijdelijk Huisverbod

Per 1 januari 2009 is de Wet tijdelijk huisverbod in werking getreden. De wet houdt in dat in situaties die acuut dreigend zijn voor het slachtoffer en eventueel betrokken kinderen, aan plegers van huiselijk geweld een huisverbod kan worden opgelegd van tien dagen. De burgemeester is degene die daarvoor bevoegd is. In de praktijk belegt hij deze bevoegdheid meestal bij een hulpofficier van Justitie. Binnen drie dagen kan dit huisverbod door een rechter worden getoetst.

Wet Werk en Bijstand (WWB)

Iedere Nederlander die in zodanige omstandigheden verkeert of dreigt te raken dat hij niet over de middelen beschikt om in de noodzakelijke kosten van bestaan te voorzien, heeft recht op een bijstandsuitkering, de WWB.

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid is het vermogen van burgers om hun leven vorm te geven. Opdat zij zoveel mogelijk zelf kunnen doen, maar daar waar dat echt niet kan, ondersteuning vragen en krijgen van anderen of gebruik kunnen maken van hulpmiddelen om hen te ondersteunen. De mate van zelfredzaamheid is voor iedereen verschillend en in die zin geen objectief gegeven. Zij wordt bepaald door de wijze waarop de burger met zijn fysieke, psychische en sociale omstandigheden omgaat.

Zorgverzekeringswet (Zvw)

De Zorgverzekeringswet (Zvw) is een private verzekering waarin is geregeld dat iedereen die in Nederland woont en/of loonbelasting betaalt, verplicht een basisverzekering moet afsluiten. In de Zvw zijn de voormalige particuliere verzekering en de Ziekenfondswet opgegaan. Per 1 januari 2015 is een deel van de taken uit de AWBZ overgegaan naar de Zvw.

Zorgzwaartepakket (zzp)

Een zorgzwaartepakket (ZZP) is een omschrijving van de hoeveelheid en soort zorg die een cliënt nodig heeft die in een instelling verblijft. De indicatie wordt uitgedrukt in een ZZP. Omdat niet iedere cliënt dezelfde zorg nodig heeft zijn er verschillende ZZP's. De ZZP GGZ-C gaan over Beschermd wonen.